

№ 27 (20540) 2014-рэ илъэс БЭРЭСКЭЖЪЫЙ **МЭЗАЕМ и 12**

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

ЛІЫШЪХЬЭМ ИІОФШІЭГЪУ ЗЭІУКІЭГЪУХЭР

ЗэхъокІыныгъэу фэхъущтхэм атегущыІагъэх Игорь Дивиным къызэри- жьыщтхэр мыщ дэжьым къы-

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу Тхьакlущынэ Аслъан АР-м и Арбитражнэ хьыкум итхьаматэу Игорь Дивиным тыгъуасэ lyкІагъ. Урысыем и Апшъэрэ хьыкумрэ и Арбитражнэ хьыкум шъхьаюрэ зэхэгъэхьажьыгъэнхэм фэгъэхьыгъэ хэбзэгъэуцугъэм ипроект УФ-м и Президентэу Владимир Путиным УФ-м и Къэралыгъо Думэ хэплъэнэу фигъэхьыгъ. Ар заштэкіэ Адыгеим ихьыкумхэм яюфшюн ыки япшъэрылъхэм зэхъокіыныгъэу афэхъун ылъэкіыщтхэм, мыщ дэжьым анахьэу анаіэ зытырагьэтын фэе льэныкьохэм зэдэгущы Іэгьур афэгьэхьыгъагъ.

ІуагъэмкІэ, джырэ уахътэм хэгъэщыгъэн фае. гражданскэ, уголовнэ, административнэ, нэмык Іофхэм язэхэфын ыкІи хьыкумхэм -ыал медешахегедег нешфоік плъэгъэным УФ-м и Апшъэрэ хьыкум фэгъэзагъ. Арбитражнэ хьыкумыр экономикэм ылъэныкъокІэ къэуцурэ зэмызэгъыныгъэхэм язэхэфын дэлажьэ. Хэбзэгьэуцугьэр заштэкІэ а пшъэрылъхэр къафэнэжьыщтых, ау зы структурэу щытыщтых. ШышъхьэІу мазэм ехъулізу Іофшіэным зэхъокІыныгъэу фэхъун ылъэ-

кІыщтхэр къэнэфэщтых. шъолъырхэм ащыІэ Апшъэрэ ыкІи Арбитражнэ хьыкумхэм пшъэрылъэу ыкІи фитыныгьэу я агьэхэр къызэрэнэ-

Хэбзэгъэуцугъэм ипроект къызэрэдилъытэрэмкІэ, УФ-м и Апшъэрэ хьыкум хьыкумэшІи 170-рэ хэхьащт. Ахэм якъыхэхын Іоф дишІэщт нэбгырэ 27-рэ зыхэхьэгъэ хэушъхьафыкІыгъэ квалификационнэ коллегием.

— Мы системэм сыд фэдэ зэхъокІыныгъэ фэхъугъэми ащ пшъэрылъ шъхьаІэу иІэр -ысх дехестинитыфк мехфы ухъумэнхэр ары. Республикэм ихьыкумхэм ар къыдалъытэзэ яІофшІэн зэхащэн фае, къыІуагъ ТхьакІущынэ Аслъан.

Зэіукіэгъум хэлэжьагъ АР-м и Прокурор шъхьа ву Василий Пословскэр.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыријзу Јоф зэришјэрэм, Адыгэ Республикэм иобщественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» иІофшІэн чанэу зэрэхэлажьэрэм ыкІи къыткІэхъухьэхэрэр якъэралыгьо шІу алъэгьоу пІугъэнхэм и ахьышхо зэрэхиш ыхьэрэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо Совет — Хасэм и Щытхъу тамыгьэу «Законыр. Пшъэрылъыр. **Ціыфыгъэр**» зыфиюрэр фагъэшъошагь Абыдэ Хьисэ Къэсэй ыкъом Адыгэкъалэ и Адыгэ Хасэ итхьа-

Шъузфэсакъыжь

Федеральнэ автомобиль гъогухэм я ГъэІорышІапІэу Краснодар краим шыІэм къызэритырэмкІэ, краим игидрометеогупчэ зэригьэунэфыгьэу, мэфэ фабэу къызэкІэлъыкІуагъэхэм къахэкІыкІэ осыр псынкІэу жъунэу ригъэжьагъ ыкІи псыхъохэм янэпкъхэм псыр къадэкІыным ищынагъо къэуцугъ.

ОшІэ-дэмышІэ къэмыхъуным, гъогухэр зэщымыкъонхэм, зэпыу имы в транспортыр зек оным ык и щынэгъончъэным ишапхъэхэр гъэцэкіэгьэнхэм афэші федеральнэ автомобиль гьогухэм якъыдекоквын лъыплъэрэ организациехэм япащэхэм мыщ дэжьым пшъэрылъ гьэнэфагьэхэр афагъэуцух, ащкІэ пшъэдэкІыжь зэрахьырэр агурагьаlo, — elo мы ГъэІорышІапІэм иэкспертэу Илья Пузыревскэм.

Гъогум щызекІорэ пстэуми сакъыныгъэ къызхагъэфэнэу, автомобильхэр зезыфэхэрэр псынкІэу мызекІонхэу федеральнэ автомобиль гъогухэм я ГъэІорышІапІэу Краснодар краим щыІэр къяджэ.

Адыгеим и ЛІышъхьэ «черкес Іофыгъом»

къытегущыіагъ

Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу Тхьакіущынэ Аслъан республикэм икъэбарлъыгъэ Іэс амалхэм адыри Іэгъэ зэдэгущы Іэгъум къызэрэщыхигъэщыгъэмкю, «черкес юфыгьокіэ» заджэхэрэр зыфэгьэхьыгьэр Адыгеим ыкіи Урысыем зэрэпсаоу яюфхэм язытет зэщыгъэкьогъэныр ары.

тэу Владимир Путиным Олимпиадэ джэгунхэу Шъачэ щыкІощтхэм языфэгъэефь еднешехеск едныдыхах

Тихэгъэгу и Президен- гъэзэгъэ Общественнэ советым иліыкіохэм адыриіэгъэ зэіукіэгъум уасэу а Іофыгьом къыщыфишІыгъэр зытет шъыпкъэм дештэ. Апэрэ мафэм къы-

щегъэжьагъэу Адыгэ Республикэм ис адыгэхэм Шъачэ щыкІощт Олимпиадэм дырагъэштагь УрысыемкІэ аш мэхьэнэ ин дэдэ зэриІэр къагуры-Іозэ, — къыІуагъ Адыгеим и ЛІышъхьэ.

ТхьакІущынэ Аслъан къызэрэхигъэщыгъэмкІэ, Адыгеим иліыкіуабэу Шъачэ щыіэхэр Олимпиадэм икультурнэ Іахь чанэу хэлажьэх. Адыгэхэм якультурэ бай: археологие мэхьанэ зиІэхэм, лъэпкъ къашъохэм ыкІи орэдхэм къащегъэжьагъэу шхыныгъохэм анэсыжьэу ащ къыщагъэлъэгъощт.

Шъугу къэтэгъэкІыжьы: Урысыем и Президент общественнэ организациехэм анахь чанэу ахэлажьэхэрэм адыриІэгьэгьэ зэlукlэгьум къыщыхигьэщыгьагь Урысыем иІофхэм язытет зэщыгьэкъогьэным пае кloчlэ гьэнэфагьэхэм «черкес Іофыгьор» къызыфагъэфедэнэу зэрэфежьэгъагъэхэм ицыхьэ зэрэте-

 Юристхэм зэраlоу, «бгъэфедэ мыхъущт амалхэмкІэ» пэрыохъу хъунхэу зэрэфежьэгъагъэхэм ехъырэхъышэныгъэ фысиlагъэп. Сыда пlомэ адыгэхэм яеплъыкІэ сыщыгъуаз, адыгэ организа--впя мехэтетський мехэнц щэхэри сэ сшъхьэкІэ синэ-Іуасэх, я Хэгъэгу ціыкіуи, хэгъэгушхоу Урысыеми фыщытыкІзу ахэм афыряІзр сэшІэ, — къыхигъэщыгъ Владимир Путиным.

Урысыем и Президент нахьыжъхэм зэрафэразэр къы-Іуагь цІыф жъугъэхэм акъылыгъэ зыхэлъ, гупшысэ тэрэзхэр зэралъагъэІэсыгъэхэм пае. Джащ фэдэу Адыгэ Республикэм ипащэхэми зэрафэразэр ащ къыІуагъ.

«Адыгэ Унэм» къекіоліагъэхэр.

Шъукъеблагъ «Адыгэ Унэм»!

Олимпийскэ паркым къыщызэlуахыгъэ павильонэу «Адыгэ Ун» зыфиюрэм юф ышюу зиублэгъэ апэрэ мафэхэм къащегъэжьагъэу кІымэфэ Джэгунхэм якультурнэ программэ и ахьышхо хеш ыхьэ. Политик ціэры юхэр, общественнэ юфышіэшхохэр, актерхэр, спортсменхэр, шоу-бизнесым ижъуагъохэр, пстэумкіи мафэ къэс нэбгырэ минитіум ехъу павильонэу «Адыгэ Унэм» къекlуалlэ.

бэу къызылъещэх. Лъэпкъ шъуашэхэр зыщыгъ кlалэхэмрэ пшъашъэетыдь еахашьпь мехфыір едмех джэгу шъыпкъэ щашІы. Ащ фэдэ джэгум хэти хэлэжьэн ылъэкlыщт. Урысыем имызакъоу, ІэкІыб къэралыгъохэм къарыкІыгъэ зекІохэри павильонэу «Адыгэ Ун» зыфиІорэм бэу къекІуалІэх, чэщ кІахэ охъуфэ ащ ипчъэхэр зэlухыгъэх.

- Краснодар краим иадминистрацие икультурнэ проектэу «Адыгэ Ун» зыфиlорэр Шъачэ и Олимпийскэ парк дашІыхьэгьэ псэуальэхэу анахьэу анаlэ къызытырадзагьэхэм ащыщ, — къыІуагъ Пшызэ шъолъыр иапэрэ вице-губернаторэу Хьатыу Джамбулат. — ЫкІи ащ мэхьанэшхо иІ: ижъыкІэ къыщегьэжьагьэу къалэм щыпсэурэ адыгэхэм якультурэ зэрифэшъуашэм нэсэу мыщ къыщыгъэлъэгъуагъ, Пшызэ шъолъыр щыпсэухэрэм тилъэпкъ лъытэныгъэшхо къызэрэфашІырэр ащ къеушыхьаты.

Джыри къызэlуамыхызэ хьакlабэмэ «Адыгэ Унэр» зэрагьэльэгьугь. Ахэм зэу ащыщ Адыгеим и Президентыгъэу, меценат цІэрыІоу Шъэумэн Хьазрэт. Лъэпкъ культурэмкІэ ПсышІопэ гупчэм иансамблэу «Шапсугия» зыфиlорэмрэ ансамблэу «Нартымрэ» яартистхэм зафэгушІо нэуж, ащ Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музейрэ къалэу Шъачэ тарихъымкІэ имузейрэ яэкспозициехэр къыплъыхьагъэх, Гумэ Ларисэрэ Унэрэкъо Щамсэтрэ яІэшІагъэхэм нэІуасэ зафишІыгь, ылъэгьугьэ пстэуми зэрагьэрэзагьэр къыlуагь.

Урысые Федерацием ІэкІыб къэрал ІофхэмкІэ иминистрэу Сергей Лавровым «Адыгэ Унэм» ыпашъ-

Кушъэкъо Симэ орэд къеlо.

Адыгэ пщынэм ымакъэ цІыфхэр хьэ адыгэ джэгу зэрэщашІыгъэр зелъэгъум, къалэу Шъачэ ижъыкІэ щыпсэурэ адыгэ лъэпкъым икультурэ зэлъягъэшІэгъэнымкІэ мыщ охшенахем мехевдахтфо едеф зэряІэр хигъэунэфыкІыгъ. «Шъуилъэпкъ иижъырэ искусствэ шъуфэсакъ, къэжъугъэгъун, зыкІи ахэмыкіокіэнэу адрэхэм ар къахэщы! - къыlуагъ ащ. — Олимпийскэ паркым имызакъоу, зэрэ Олимпиадэу пштагъэми, адыгэхэм ягушъхьэлэжьыгьэ, якультурнэ кІэн тихэгьэгу щыпсэурэ лъэпкъхэм ябайныгъэ ин изы Іахьышхоу щыт».

> ІэкІыб къэралыгьохэм къарыкІыгьэхэу Къэбэртэе-Бэлъкъар къэралыгьо университетыр къэзыухыгьэхэмрэ иныбджэгъухэмрэ я Ассоциацие хэтхэм зэкІэ Шъачэ щалъэгъугъэхэм, кІымэфэ Джэгунхэр дэгьоу зэрэзэхащагьэхэм зэрагьэрэзагъэр къаlуагъ. Урысыем и Правительствэ ивице-премьерэу Дмитрий Козак къызэрэригъэблэгъагъэхэм тетэу ахэр мэфэ заулэрэ мыщ щыІагьэх. Олимпиадэм икъызэlухын тегъэпсыхьэгъэ lофтхьабзэхэм ауж ахэм амал яІагь спорт зэнэкъокъухэм яплъынхэу, къуаджэхэу Хьаджыкъорэ ШэхэкІэишхомрэ адэс ялъэпкъэгъухэм ящы-ІэкІэ-псэукІэ нэІуасэ зыфашІынэу. Ахэм дахэу «Адыгэ Унэм» къащыпэгъокІыгъэх. Урысыем и Правительствэ ивице-премьерэу Дмитрий Козак, Краснодар краим игубернаторэу Александр Ткачевыр ыкІи апэрэ вице-губернаторэу Хьатыу Джамбулат мы чІыпІэм къекІолІэгъагъэх хьэкІэ лъапІэхэм шІуфэс къарахынэу.

ШъыпкъэмкІэ, цІыф лъэпкъы-

бэ зыщызэдэпсэурэ Шъачэ итеплъэ къэмышІэжьынэу непэ зызэрихъокІыгь, — хигьэунэфыкІыгь Александр Ткачевым ліыкіо купхэм ахэтхэмрэ «Адыгэ Унэм» ихьакІэхэмрэ шІуфэс къарихызэ. — ХэткІи мы къалэр гуІэтыпІэу, гупсэфэу щыт. Тэ, Шъачэ, Пшызэ шъолъырым ыкІи Адыгеим ащыпсэухэрэм, тызэкъош лъэпкъ зыкІэу тыщыт. Олимпиадэм пае, илъэсыбэмэ къакіоці Іофэу тшіагъэм тыщэгушіукІыжьы. ЗекІонымрэ зыгъэпсэфыпіэхэмрэ хэхьоныгьэ ягьэшіыгьэным анахьэу тынаІэ тедгъэтын фае. КІымэфэ Джэгунхэу Шъачэ щыкІощтхэм зафэдгьэхьазырзэ Іофшіэкіэ амалэу тиіэ хъугъэр лъэшэу къытшъхьапэжьыщт. Олимпийскэ паркым игупчэ павильонэу «Адыгэ Ун» зыфиlорэр къызэрэщызэlуахыгъэр, шъыпкъэмкІэ, политикэ, культурнэ хъугъэ-шІэгъэшхоу щыт. А еІпын ещо ишефи оны мынжефем щышъуубытын фае. Урысыем ичІыпіэ зэфэшъхьафхэм ыкіи Іэкіыб хэгьэгухэм къарыкІхэу мыщ къакІохэрэм ашІэн фае ижъыкІэ къыщегъэжьагъэу мы чІыпІэм адыгэхэр зэрэщыпсэухэрэр, ахэм ятарихъ лъэпсэ чыжьэ зэриІэр, тэри ащ уасэ фэтшІын фае.

«Адыгэ Унэр» ціыф кіуапізу зэрэщытым сыщыгъуаз. ТапэкІи тызэгъусэу тызэрэлъыкІотэщтым, кавказ унэгьошхо зэдэlужь тыхъунымкІэ хэти пэрыохъу къытфэхъун зэримылъэкІыщтым сицыхьэ телъ. . Мыр зэдытиунэу щыт, зэрэтфэлъэкІэу ар къэтыухъумэн, хэхъоныгъэ едгъэшІын фае.

Урысыем ишъолъыр зэфэшъхьафхэми Олимпийскэ паркым яфэшъошэ чІыпІэ щаубытыгь. Шъолъырхэм яэкспозициешхохэм экономикэм, культурэм, зекІоным алъэныкъокІэ анахь гъэхъэгъэшхоу яІэхэр къащыгъэлъэгъуагъэх.

- Урысыем ишъолъырхэм, анахьэу Адыгеим, арыс цІыфхэм ящы ана в кънтырадзэ, - хигъэунэфыкІыгъ республикэм культурэмкіэ иминистрэ игуадзэу Шъэуапціэкъо Аминэт. — Адыгэ Республикэм иминистерствэхэм, Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музейрэ и Лъэпкъ тхылъеджапІэрэ къагъэхьазырыгъэ экспозициехэм, лъэпкъ ІэшІагъэхэм, экспонат гъэшІэгьонхэм цІыфыбэ къызыфащэ.

«Адыгэ Унэм» ипчъэхэр хьакlэхэм афызэlухыгъэ зэпыт. Хэти фаер ащ къетэгъэблагъэ.

НЫБЭ Анзор.

къ. Шъачэ. Сурэтхэр авторым иех.

КІакіыхъу Мэджыдэрэ Кукэнэ Бэлэрэ.

Нэпсэу Нихьад, Лъэчэ Альберт, Хьасани Мухьамэд.

Адыгеим иэкспозицие кіэрытых.

С. Макеровар, С. Къэзанэр ыкІи Б. Куканэр.

къашъомкІэ и Къэралыгъо академическэ ансамблэу «Налмэсым» иартистхэр. Адыгэ Республикэм

ବ୍ୟରେ ବ୍ୟରେ ବ୍ୟରେ ବ୍ୟରେ ବ୍ୟରେ ବ୍ୟରେ ବ୍ୟରେ

ТИЮБИЛЯРХЭР

ବ୍ୟେତ ବ୍ୟର୍ଗ ବ୍ୟର୍ଗ ବ୍ୟର୍ଗ ବ୍ୟର୍ଗ ବ୍ୟର୍ଗ

Ар лъым хэль, гум иджэмакъ

Непэ зигугъу къэтшышт кlалэр иloфшіагъэкіэ, илэжьэкіэ-псэукіэкіэ бэмэ зэлъашІэрэ цІыфэу щыт. Тэ ащ ыпэкІэ тыфэзыгъэу, тинэІуасэу щытыгъэти, ыныбжь илъэс 55-рэ зэрэхъурэм къыхэкІэу тхыгъэ къэдгъэхьазырынэу зызыlутэгъакlэм, ищытхъоу aloy зэхэтхыгъэр зэкІэ къызэрилэжьыгъэр нафэ къытфэхъугъ. КІэлэ лъэпэ-лъэгэшхоу, адыгэ пэю дэхэшхор щыгъэу, нэгушюу, егъашІэм тинэІосагъэм, ныбджэгъуныгъи дытиlагьэм фэдэу тапашъхьэ къиуцуагь, тизэдэгущыІэгъуи едгъэжьагъ.

Зигугъу къэтшІырэ Абыдэ Хьисэ иліыгъэ-ціыфыгъэ, иіофшіагъэхэр зыфэдэхэр, непэ зыпылъыр, ыпшъэкІэ къызэрэщытюгъахэу, бэмэ ашіэми, зымышІэрэри макІэп. Арышъ, щыІэныгъэ гьогоу къык/угъэр, мы лъэхъаным зыгьэгумэкІэу зыпылъыр зышІэхэрэми агу къэдгъэкІыжьын, зимынэІуасэхэри щыдгъэгъозэных.

Абыдэ Хьисэ 1959-рэ илъэсым мэзаем и 11-м Теуцожь районымкІэ Лахъщыкъуае къыщыхъугъ. Краснодарскэ ІэрышІыхыр агъэпсы зэхъум, 1969-рэ илъэсым Адыгэкъалэ къэкІожьыгъэх. Зыщеджагъэр апэрэ гурыт еджапІэр ары. Дэгьоу зэреджэрэм дакloy спортыми ишъыпкъэу пылъыгъ. Итренерыгъэр янэшэу Хьатэгъу Адам. Гурыт еджапіэм иаужырэ класс исызэ самбэмкІэ СССР-м спортымкІэ имастер хъугъэ.

Гурыт еджапІэм ыуж Адыгэ къэралыгъо кІэлэегъэджэ институтым щеджагь. Ащ чІэсызэ дзюдомкІэ СССР-м спортымкІэ имастер хъугъэ. 1980-рэ илъэсым институтыр къызеухым илъэситфэ тренерэу Мыекъуапэ щылэжьагь.

Ахэм ауж СССР-м и МВД иапшъэрэ еджапІзу Свердловскэ дэтым чІзхьэ, дэгъоу къыщеджэ, 1989-рэ илъэсым къеухышъ, игупсэ Адыгеим къегъэзэжьы. Іофшіэныр зыщыригъэжьагъэр Джэджэ районыр ары. Апэ ОБХСС-м иоперуполномоченнэу щытыгъ, етlанэ уголовнэ лъыхъон къулыкъум хэтыгъ. Лъэустэнхьэблэ хьапсыми Іоф щишІагъ. Сыдэу щытми, илъэс 12,5-рэ милицием июфыші зэлажьэм подполковникыцІэр къыфагъэшъошагъ. Ари бэмэ къадэхъурэп.

Корр.: Хьис, сэшІэ цІыфхэр лІэшІэгъу пліанэ милицием хэтыгъэхэу, майорыцІэм къезымыгъэхъушъугъэхэр. О ар сыдэущтэу къыбдэхъугъа?

А. Хь.: (МэщхыпцІы). Іоф зэрэпшІэрэм елъытыгъ. Іофэу сызфагъазэрэр егъашІэми сшІохьылъагьэп. «къин. псынкІэ» сюу зэхэсыдзыгьэп, сыгу етыгьэу згьэцэкІагьэ, чэщи мафи сиІагьэп, пащэхэр згъэрэзагъэх, телъэшъуагъэу сыпсэугъэп.

<u>Корр.:</u> Адэ аущтэу Іоф пшІэзэ, уалъы- зэхащагъэм къыщегъэжьагъэу сыхэт, къым къырыкІощтым тыфэгумэкІызэ,

тэзэ милицием укъыхэкІыжьынышъ, мы лъэпкъ Іофэу узфэлажьэу зыфэпІуагьэм ухэхьаныр сыда угу къизыгъэхьагъэр?

А. Хь.: Къихьагъэп ар, илъыгъ нахь. Ар гум иджэмакъэу щытыгъ. Сятэжъ Нарыч ижъыкІэ лэжьакІозэ къыхьыгъ. Цу Іэхъогъу иІэщтыгъ. Колхозхэр зызэхащэм кузэкІэт аритыгъагъ. Мэлхэри, чэмхэри иІагьэх. ИхьакІэщ ціыф кіопіэшхоу щытыгь. Лыжъхэр бэу къекіуаліэщтыгъэх. Орэдыжъхэр къыща-Іощтыгъэх. Лъэпкъым къырыкІуагъэр, ащ илІыхъужъхэм къэбарэу апылъхэр къыщаlуатэщтыгъэх.

Тятэжъ Нарыч Іофэу зыпыльыгъэр тятэу Къэсэй лъигъэкІотагъ. Унэгъо ансамблэ зэхищэгъагъ. Ар типащэу фестиваль зэфэшъхьафхэм тахэлэжьагь. Ащ хэтыгьэхэр сэры, сишъаохэу Адамэрэ Артуррэ, сипшъашъэу Асыет. Апэ 1997-рэ илъэсым Черкесскэ щырекІокІыгъэ фестивалым апэрэ чІыпІэр къыщытхьыгъагъ. Налщыки тыщыІагъ. Дунэе фестивалэу Мыекъуапэ щы агъэми тыхэлэжьагъ. Ахэм апэкІи чылагьохэр къэткІухьэу къыхэкІыгъ. Къэпопен хъуме, тилакъо хетхем зеквени орэдыжъхэр къаlоныр якlэсагъ. Сятэш Даутэр орэдыІо бэлахьыгь. Сянэу Хьалимэт (Хьатэгъумэ япхъу) орэдыжъхэр икІэсагъэх, ащ ытхыгъэхэу къысфыщинагъэхэр сиІэх.

— Джары сэри, — икъэІотэнхэм къапегъащэ Хьисэ, — кІэлэегъэджэ институтым сыщеджэзэ Хъодэ Адамэ сигъусэу (нэужым Абхъазым и Лыхъужъ хъугъагъэр ары. ЦІыф къэбзагъ, лъэшыгъ, ныбджэгъушІугъ) бзэм икъэухъумэн тызкіыпыльыгьэр. Бзэр щымыіэмэ, лъэпкъыр мэкІоды. ЕтІанэ милицием сыхэтэу, фестивальхэм сахэлажьэ зэхъум адэщтыгъэп. Джары отставкэм сыкІожьыгьэу сыгукІэ тхъагьо зыхэзгъотэрэ лъэпкъ Іофым лІэшІэгъу щанэ фэдиз хъугъэу сызкlыфэлажьэрэр. Гъукlэ Замудинэ блэгъэныгъэ дысиІ, лъэпкъым фэгумэкІыхэрэм, аш ыбзэ, икультурэ, ишэн-хабзэхэр къэухъумэгъэн--еск мехостыфоІ естысихестефь мех шІохын пылъ кІалэхэм садэлажьэ, сфэлъэкІыштыр сэшІэ.

— Адыгэкъалэ Адыгэ хасэр зыщы-

къалэмрэ районымрэкІэ МВД-м иотдел иІэшъхьэтетэу Ахэджэго Руслъанрэ тагурэю, тиіэпыіэгъух.

Корр.: Лъэпкъ Іофыгьо зэфэшъхьафхэу зэшІошъухыгъэхэм ащыщхэм ягугъу къытфэпшІына?

А. Хь.: Ахэр бэ мэхъух. Къызэрезгъэжьэщтыр адыгэ быракъыр ары. Апэу ар зыщаІэтыгьэр Адыгэкъал. Ащ зиlахьышlу хэзышlыхьэгъэ тибзылъфыгъэ хъупхъэу Дэрбэ Сачнэт тиапэрэ Президентэу Джарымэ Аслъан игъусэу а быракъыр сценэм дихьыягъ. ЦІыф лъэпкъ зэфэшъхьафхэр зэгурыІохэу зэдэгъэлэжьэгъэнхэм мэхьанэшхо етэты. Мамырныгым щыІэныгыэр къегъэдахэ, къегъэбаи. Олимпиадэр тичІыгужъ рэхьатэу щырегъэкІокІыгъэным, Сирием тилъэпкъэгъоу къикІыжьыхэрэм республикэ Адыгэ Хасэр типащэу тфэлъэкІыштыр афэтэшІэ.

Тэ тиунагъокІэ адыгэ орэдыжъхэу Къоджэбэрдыкъо Мыхьамэт, Тыгъужъыкъо Къызбэч, Хьатх Мыхьамэт гъуазэ афэгъэхьыгъэхэр къэтэІох. Лъэп-

лъэпкъ мэкъамэхэр тэгъэжъынчых, ныбжыкІэхэм зэхятэгьэхых. Орэдыжъхэр лъэпкъ Іэмэ-псымэхэу шыкІэпщынэм, къамылым къятэгъаlox.

Адыгэ Республикэм, адыгэ быракъым, адыгэ шъуашэм, нэмыкІхэм япхыгъэ мэфэкіхэм, тиціыф ціэрыіохэу Къуекъо Налбый, Лъэцэрыкъо Кимэ афэдэхэм афэгъэхьыгъэ шІэжь зэхахьэхэм тазырагъэблагъэкІэ тахэлажьэ. ЫпкІэ хэлъэу зыми тыкІорэп. Ар ижъыкІэ къыщегъэжьагъэу тиунагъокІэ шэн-хабзэу тиІ. Тызэрэпсэурэр пенсиеу къысатырэр, силъфыгъэхэм лэжьапкі эу къахьырэр ары.

- Джы республикэм и Парламент идепутатыгъэу, Краснодар Іоф щишІэнэу ащэжьыгъэ КІэрмыт Мухьдинэ тыригъэблэгъагъэу, зэхищэгъэ кіэлэціыкіу ансамблэу «Нэфым» сэрырэ сикlалэу Артуррэ тыригъусэу адыгэхэр зыщыпсэурэ къэралыгъохэр къэтэкІухьэх. — Мы аужырэ илъэс заулэм лъэпкъ Іофыгьоу зыпыльхэм тащегьэгьуазэ Абыдэм. — Израиль мазэрэ тыкъэтыгъ. Тыркуем тютьогогьо тыкютьах. Тигьусагь «Адыгэ макъэм» иредактор шъхьаlэу Дэрбэ Тимури.

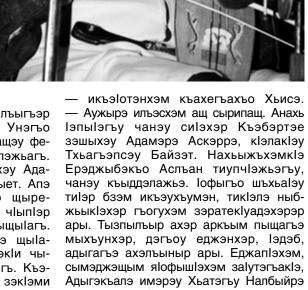
Иорданием тызэкІом Абыдэхэу нэбгырэ 800 фэдиз щыпсэухэу къэтшІагъ. Тэ мыщ исыр тиунэгьо закъу. Тиунэкъощхэр титамыгъэ аlыгъэу дахэу къытпэгъокІыгъэх, тахьэкІагъ. Пачъыхьэу Хъусен иунэу зы лъэхъанэ зыщыпсэущтыгъэр ахэм ащэфыжьыгъ, Абыдэ хаси щызэхащагъ. Тятэжъ Нарыч ышыхэу икІыжьыгъагъэхэм атекІыжьыгъэхэми тащыІукІагъ.

Абыдэ Хьисэ иунагъуи дахэ. Ишъхьэгъусэу Нэфсэт (Шэуджэнмэ япхъу) МКъТУ-р диплом плъыжькІэ къыухыгъ, сатыушІэу щытыгь. НэбгыритІум лъфыгъищ зэдагъотыгъэ, дахэу зэдапlугъэх. Щыми АКъУ-р къаухыгъ. Адам юрист, полицием икапитан, Артури юрист, очылэу мэлажьэ, Асыет филфакыр къыухыгъ, Краснодар Іоф щешІэ. Къорылъф ціыкіоу къафэхъугъэ Пщымафэ нэнэжъ-тэтэжъ ышІыгъэхэшъ, щэгушІукІых.

Абыдэ Хьисэ «Адыгэ макъэм» иныбджэгъу. Хьисэ джыри цІыкІугъэ ар яунагьо къихьэу зелъэгъум. А шэн-хабзэр ежьыри лъегьэкІуатэ. Унэм исхэм гъэзетыр якІас, еджэх. Хьисэ къызэрэтиІуагъэмкІэ, лъэпкъ гъэзетым икІэгьэтхэн зипэщэ Адыгэ Хасэр хэлажьэ.

Ауштэу Абыдэ Хьисэ зэрэпсэурэм, льэпкъ Іофыгьохэм ильэс 30 хъугьэу зэрафэлажьэрэм ифэшъошэ уасэ типащэхэм къыфашІы. Ащ ишыхьат бэмышІэу Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэу ТхьакІущынэ Аслъан иунашъокІэ «Адыгэ Республикэм культурэмкіэ изаслуженнэ ІофышІ» зыфиІорэ щытхъуцІэр Абыдэм къызэрэфагьэшъошагьэр. Джыри мары ыныбжь илъэс 55-рэ зэрэхъугъэм ехъулІзу республикэм и Парламент щытхъу тамыгъэу «Законыр. Пшъэрылъыр. Цыфыгъэр» зыфиlорэр къыратыгъ. Урысыем физическэ культурэмрэ спортымрэкІэ иотличник. Республикэ Адыгэ Хасэм, Дунэе Адыгэ Хасэм яис-

НЭХЭЕ Рэмэзан.

полкомхэм ахэт.

РЕДАКЦИЕМ КЪАТХЫРЭ ПИСЬМЭХЭР =

Гуфэбэныгъэр зэкІэми апшъ

ыгу мэкlоды, зыми щыгушlукІыгъэп. Ау бэрэ зэхэсхыщтыгьэ сымэджэщым чІэфагьэхэм къин алъэгъугъэу, яврачхэр гугъу къафемылІыгъэхэу, хъатэу къапымылъыгъэхэу. Тыгъэгъэзэ мазэм лъыдэкІуае сиІэу ІэпыІэгъу псынкІэм Шэуджэн район сымэджэщым сищэгъагъ.

ЦІыфыр сымаджэ зыхъукіэ Хъущтыр сымышізу лъэшэу сыщтэгъагъ. Синасып къыхьыкІырэп. Сипсауныгъэ изытет гъэн фае зисэнэхьат хэшІыкІ сигъэгумэкіэу ыпэкіэ къыхэ- дэгъу фызиіэ врачхэм сызэраіэкіэфагьэр, ахэм яшіуагьэкІэ непэ слъэ сыкъытеуцожьыгъ.

> Анахьэу сызыфэразэу къыхэзгъэщымэ сшІоигъор Шэуджэн район сымэджэщым неврологиемкІэ иотделение ипащэу Къатмэс Мурат ары. Ныб

жьыкІэ дэд нахь мышІэми, исэнэхьат шІу зэрилъэгъурэм, гукІэгъуныгъэ зэрэхэлъым гур къыдащае. Непэ зытІо-зыщэ палатэм къычІэмыхьэу, исымаджэхэм япсауныгъэ изытет зэримыгъашІэу, лъыдэкІуаер ымышэу хъурэп, ищыкlагъэр аришІылІэзэ яІазэ. Джащ фэдэкъабз, мы отделением Іоф щызышіэрэ медсестрахэри хъупхъэ дэдэх. ЕгъашІи уашІэ-

щтыгъэм фэдэу гушІубзыухэу узыр птырахы. Шъэфэп сымэджэщым къызэрэщыо азэхэрэм дакloу медицинэм иloфышІэхэм фыщытыкІэу къыпфыряІэми мэхьанэшхо зэриІэр. Гуфэбэныгъэр зэкІэми апшъ. Санитаркэу Іутхэри хъупхъэ дэдэх, къабзэу палатэхэр аlыгъых, уцугъо ямыІэу яІофшІэн агъэцакІэ.

ЗишІуагъэ къысэзыгъэкІы-

гъэхэу, сипсауныгъэ изытет къызэтезыгъэуцожьыгъэхэм зэкІэми гъэзетыр къызыфэзгъэфедэзэ «тхьашъуегъэпсэу» ясю сшюигъу. Шъуиунагъохэм шъуадэтхъэнэу, псауныгъэ пытэ шъуиІэнэу, шІоу щыІэр зэкІэ къыжъудэхъунэу сышъуфэлъаlo.

> БЗЭДЖЭЖЪЫКЪО Шыгъотыжь.

Пщыжъхьабл.

ПЭНЭШЪУ Хьазрэт къызыхъугъэр илъэс 80 зэрэхъурэм ипэгьокІ

Сичылэшхоу, чылэжъый...

«Къунчыкъохьаблэ — чылэмэкю чылэшху...»

Теуцожь Цыгъу

Къалэм цІыфхэр Зэк Іэречых: Зэмыплъыжьхэу, БлэкІых, блэкІых... Шъхьадж зы Іоф горэ Зэрефэ. Зэш Іуихынэу Игьо ефэ, Ерагьэу, Ерэгъэ дэдэу. Игъаш Іэ гу Іэным Хэтэү... Сэ къэлэшхо Сыдэсынэу, Сыфэягъэп Сыгу къэкІынэу. А сикъуаджэу, Сикъоджэ гупс, Сыдэу сэркІэ Ушъоупс! Шъуазыныкъор — Си Іахьыл, ШІукІэ ренэу Сыгум шъуилъ. МыІахьылыр Синыбджэгъу, Джэгьогьу хэльэп Инэплъэгъу. Сэлам папкІэу ЯІ, «Къеблагъ!..» ШІукІэ сыгу Щызэк Іэблагъ. Сызыфаер О уимардж. Къысэджэжьыба, Сикъуадж! О чылэшхоу, Чылэжъый, СищыкІагъ Уитыгъэ бзый! Тхьэм ынаІэ, Тхьэм ынаІэ Сэ сикъуаджэ Къыщыстет. Пушкиныр Мыщ къыщысэджэ, Къыщысэджэ сэ Мыщ Фет...

О, дунай, утфэмыхьаф...

Къургъо мэзы щыджэгушху, ЗызэкІэщ, цІыфыр, зыушху! Рязанскэр, Пэнэжьыкъуай, — РайонитІумэ апай, Пщыщэ Іушьо, Къургьо мэз, ЩырекІокІы язэфэс. Псыхъо шкуашкор тазыфагу, Tloy ыгощырэп тищагу... ЖъоныгъуакІэм, илъэс къэс, Щызэхэсыр — щызэхэс, Шызэхэтыр — шызэхэт Огур хъярым зэльеІэт. О, дунай, утфэмыхьаф, ТекІоныгъэм зыщимаф. ЦІыфлъэпкъым имэфэкІ: ЦІыкІуи, ини, шъукъыдэкІ! Урыс, адыгэ, ермэл: Шъуихьалэл тимыхьамел... Ар сыдэу тхъэгъуагъ, титыгъ, Советхэм яльэхъаныгь!

Гъогурык Іор гъогу темын...

Тыгьогурыкly, къыдгурыlуагь: Тэ тышхэнэу Тхьэм ыlуагь, Нэбгыритфыр тымыльэс, Мышхэгьахи тэ къытхэс.

УсакІэхэр

КІарэм зефакІор кІэрыс, НэбгыриплІымкІэ тымыс Тэ зыгорэ зы Іутлъхьагъ, Зи зефакіом Іумыфагь. «О, зефакіу, ори уціыф, ОркІэ непэ тыфэмыф: ПсэкъупсэкІэ гьогум дэх, Алрэгъу Іанэр къызэк Іэх... Тызыхэтыр пшысэм фэд, Узыфаер Іанэм тет. Тищы ак Іэ мы хьантхъупс, Джэнэт зышІырэр Псэкъупс, Ипсы шхъуантІэ шъоны ІэшІу, Къытфэзыхьрэр Тхьэм ынэшly. ...Гъогурык юр гъогу темын, Къэк ющт хъярым тыхэмын!

Къозакъу — къэзэкъ

Къэбарым техыгъ

ЦІыфыгьэр къаугупшыси, ХабзэкІэ тэ къытхальхьагьэп. ЦІыфыгъэр — ныбжьырэ пшыси, Сыдигъуи ар чІэтынагъэп. ЛІэшІэгъумэ къапхырыкІыгъэу, Тызыгъэбаирэу кІэн! Къинхэм афимыкІыгъэу, Тыгъэ пэлъытэу тиІэн. «ТекІорэр сицу», — тымы юу, РакІырэм тыригъусагъ. Тэ тыхэтыгъэп дымы loy, ЕгъашІэм тыгумзэгъагъ. Къозакъо щэхъу зимы агъэм Хальхьэщтыгьэ зы льэпкъы шэн: Тхьамык Іэгьошхо хэфагьэм, Шыоу о уфагъэзэн. Сэшхори, чатэри — Іашэ, *Ау узыгъэлІрэр* — нэмыкІ: Пыеу зимы Іэм нэхашэ, О уемыбгъукіу, ублэмыкі. Ушыумэ, о ошъочапэр Къэогъотыфэ укюн... КъыщыпІэтыгь, скъош, о сапэр Тенэ, нэмыкІэу, ар Дон. Уигук Іэгъу, о уиц Іыфыгъэ Зэрэдунаеу щыгъуаз. Къозакъор къурмэны пшІыгъэ, Ау хъугъэм о урыраз. Игъаш Іэ ащ зыфитыгъэм Къо папкіэу къыпфигъэкіуагъ... Джаущтызэ тэ зэкъошныгъэм Тыфэбэнагь, тыфэкІуагь. Хъужьырэп ащ нахьы тхъагьо, ХэкІыпІэ къэзытрэ кІэн: «ЦІыфлъэпкъыр — орэхъу уна-Пушкин, Мицкевич къэджэн,

Ныбджэгъу, гур умыгъэкІоды...

Шевченкэри ягъусэн!

Тиунэ дэпкъы ыкІыбы Гъунэгъур гырзэу щэщэІу, ЛІэныгъэр къызыфэкІуагъэм, Гур зэригъэгъоу, седэlу. Игъаш І ащ зыфэдагъэр Сынэгу дэгьоу кІэкІыжыы. Ешхэ-ешъуагъ къыгъэшІагьэр, УщымыкІ игукъэкІыжьы. Укіэкіми, нэгъэупіэпіэгъур, Ппэкіэкіы зэкіэ ліэшіэгъур. Псэр зытрэр къыдэбэнае: «Джы сэухыпа дунаир?» Ныбджэгъу, гур умыгъэк юды: Пчъагъэрэ гъашІэр тэгъоты. Къэк Іощтым зыфэгъэпыт, БлэкІыгьэр — гьэсэпэтхыд!

Щэншъозэбэн

Пхъэмбгъу мэкъэгъэ lyp Къолэн-сэлэн: ИІэжьэп лъэІур ЗытебгъэпкІэн. «Фэтэрэу сэты», «Унэр сэщэжьы...» -Седжэу сыщэты. Зыкъэсэш Іэжьы. «Унэ сэщэфы», Зыюрэр макіэ. ПфэшІына шъэфы Тэ тищы Іак Іэ... Щэн-шъозэбэным УеунэхъулІэн: УкІозэ, бэным О удэфэн. Хэгъэгу лъытакІор, Джэуап къысэт: «ЗигъашІэ кІакоу Тхьапш тэ къытхэт?!.»

ПшІэнэу сыфай сэ, ныбджэгъу...

Пшіэнэу сыфай сэ, ныбджэгъу: «Гамбург и іэгъоблэгъу — (Мыщ ща ю!) — зэрэдунай...» Къик іырэр — зэк іэ сиунай! Мыхъунэу зи ащ хэмылъ, Уилъапсэ зэк іэ къыщежьэ: Гъэш іэрэ-ныбжьырэ тхылъ, Къыоджэ, узы іэпещэ. Дунаир инми — гум ефэ, Пфикъурэп о ущэ іэфэ. Уліэми, къэбгъэзэжьын Плъэк іынэу, к іуач іэ бгъотын... «Гамбург и іэгъоблэгъу, — За іок іэ, — зэрэдунай...» Хэзгъэхъожьын у, ныбджэгъу. Къунчыкъохьаблэ сыфай.

Узыфаер зэкІэ

Узыфаер зэкІэ ЧІэлъыгъ титучан. Щы Іагь, къэсэш Іэжьы, Джащ фэдэ льэхъан. ІэшІу-ІушІуи, щыгъуи Щыпщэфын плъэкІын. Быным пай сыдигъуи ЧІэлъыщтыгъ сабын. Щащэщтыгъ щыгъыни, Щащэщтыгъ — тхылъ. Масти, фэтагыни — Къаlо — сыд чІэмылъ? Джы универсамэу Щы Іэр къэпчъыгъуай, ЧІэлъ товарыр самэу Умыльыхъу тхыль пай. Тхылъыщэ тучаныр, Сыдэу узэгьок!! Миным щыщэу чаныр Уадэжь къырекІокІ.

ШІугуащэм ищат

ШІугуащэм ищатэ Тхъуогъакіэм фэд. Хьалэлэу къытэтэ, Сыххьэжьэу сыхэт. Ухэіэным пае Джэмышх ищыкіагъ. Тикъалмыкъщае Тхъупсыр теіэкіагъ. Ипсычэт гъэжъагъэ Іэпэ егъэбзэй.

ИІэнэ ушъагъэ
Къуаджэр щыгъуаз, ей.
Ищыпс щыбжьыйдагъэр
ТескоскукІзу тет.
Лъзющт зы Іуфагъэр:
«Джэнэт Тхьэм къырет...»
Сющтэп сэри бащэ,
Ау сыгу къэстІэтагъ:
Аллэ¹ пысэгъащэ:
«СянэкІз седжагъ...»

Къэдэс

Мазэм къехъугъэу Алкъэс ИІзу алъэгъу къэдэс:
Ишъхьэгъусагъэм ибэны
ЛІэныгъэ мыгъом щебэны.
ШІушІагъэ иІ, Тхьэр етагъ,
Унэгъо Іужъу къыщинагъ.
ФэІазэу къеджэ КъурІаным,
ТыбзэкІэ — илъэІу етІанэ:
«ЩымыІэмэ, игъахь джэнэтым,
ЩыІэмэ, къыфызэІух.
Дунаеу тэ тызытетым
Афэмылъэгъу икІзух!..»

Еджэныр ренэу гъэлъап**І**э

Еджэныр ренэу гъэлъапіэ, Унагъор фэхъу ублапіэ. Етіанэ — блэгъэ еджапіэр. Ныбджэгъу, лъыкіуат, нахъ зыіэт институт, университет. ... Шіэныгъэм нахъ уегъэлъагэ, Уилъахэ пфешіы нахъ дахэ. Уашъхьагъ жъогъобын щэіушъашъэ. Пфэрэхъу ар еджапіэу шъэджашъэ..

Тхьэркъо Іасэр пчъэІум Іус...

Тхьэркъо lacэр пчъэlум lyc, Сэ фэстэкъурэр иlyc. Егъэдыды псынкlэу ыпэ, Гушlоу мэуlо, мэшыпэ. Сльэгъузэ зигъэшхэкlыгъ, Садэжьи къыреплъэкlыгъ. Уloy фежьэ икlэрыкlэу, Ау къычlэкlы ар нэмыкlэу: Шкъои къаштэ — чlэдзыжьын Щэхъу зимыlэр синэфын. Сэ ащ къикlрэр къызгурэlo: «Ра Тхьэм уегъэпсэу!..» — къысеlo

Адыгагъэм зэкІэ къекІы

Пхъэтэкъэжъэу псым къыхьыгъэр ТетІысхьапІэу Іуль тадэжь. Ащ къэбарэу зэхихыгъэр — Тхыдэ пчъагъэ хъун Іотэжь. ЛІэшІэгъу псаум лъыкІигъа Л*ыжъы Іушмэ япсэльап* І. Рим сенатыр сшюмы ахьэу, ГукІэ къасштэу, нахь сшІольапІ. Джарэу сэю къоджэ хасэр, НэІосэжъмэ язэфэс. Къыщэльагьо анахь Іазэр, Сэри гупсэу сышъухэрэс. КъыщатІатэ мыщ гу къабзэр, Зэдэо-зэдыргъ тимы І. ЦІыфыгъэу мытхыгъэ хабзэр Тымыукъоу тэ тыщы І. Адыгагъэм зэкІэ къекІы, Ныбжырэу — гъэсэпэтхыд. Уахътэр макіо, уахътэр текіы, ЦІыфыгьэр — тыгьэ пэльыт.

1) «Тещю мамой называл...» А.Б. Пугачевам иорэд щыщ.

Адыгэ Республикэм и Закон

2014-рэ илъэсымкіэ ыкіи 2015-рэ, 2016-рэ илъэсхэм ячэзыу піалъэкіэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехьыліагъ

(КъызыкІэлъыкІорэр щылэ мазэм и 28-м къыдэкІыгъэ номерым ит).

Я 5-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет мылъкоу зыфыщык!эщтыр игъэкъужьыгъэнымк!э къэк!уап!эхэр

Ухэсыгъэнхэу:

- 1) 2014-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет мылъкоу зыфыщык эщтыр зэрэрагъэкъужьыщт къэк lyaпlэхэр мы Законым игуадзэу N 8-м диштэу;
- 2) 2015-рэ, 2016-рэ илъэсхэм ячэзыу пlалъэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет мылъкоу зыфыщыкlэщтыр зэрэрагъэкъужьыщт къэкlyапlэхэр мы Законым игуадзэу N 9-м диштэу.

Я 6-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэм аратырэ мылъкур зэрагъэфедэрэр

- 1. Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылъку зыгъэзекІохэмрэ занкізу зыіукізхэмрэ зэрарахыыліэрэм тетэу мы Законым зэхъокІыныгъэхэр фамышІхэу Адыгэ Республикэм икъэралыгьо учреждениехэм ыпкіэкіэ агьэцэкІэрэ фэІо-фашІэхэм федэу къахэкІырэр, физическэ, юридическэ лицэхэм, дунэе организациехэм, ІэкІыб къэралхэм яправительствэхэм хьатырэу ахъщэу къатІупщырэр, джащ фэдэу гупыкІ ІэпыІэгъухэу мы Законым щыухэсыгъэ хахъохэм ашъхьадэкІэу Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет къихьагъэхэр 2014-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждение гъэнэфагъэ ихъарджхэм ахагъахьэх, бюджет роспись зэхэугьоягьэм зэхьокІыныгъэхэр фашІыхэзэ.
- 2. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу щытыгъэр Адыгэ Республикэм икъэралыгъо казеннэ учреждениеу загъэпсыжькІэ, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждение пкІэ зыхэлъ фэІо-фашІэхэу афигъэцэкІагъэхэм мылъкоу къакІэкІуагъэм, физическэ, юридическэ лицэхэм, дунэе организациехэм, ІэкІыб къэралхэм яправительствэхэм хьатырэу ахъщэу къатІупщыгъэм, джащ фэдэу гупыкІ Іэпыlэгьухэу къаlукlагьэхэм ащыщэу къэнэжьыгъэр Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ихахъохэм ахагъэхьан фае. Зигугъу къэтшІыгъэ ахъщэу къэнэжьыгъэр Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждение гъэнэфагъэ ихъарджхэм ахагьахьэ бюджет роспись зэхэугьоягьэм зэхьокІыныгьэхэр фашіыхэзэ, Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылъку зыгъэзекІохэрэм зэрарахьылІэрэм тетэу мы Законым зэхъокІыныгъэхэр фамышІхэу.
- 3. Законодательнэ актхэм ыкlи нэмыкl шэпхъэ правовой актхэм адиштэу Урысые Федерацием ивалютэкlэ мылъкоу Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэм пlалъэ горэкlэ зэрагъэкlонэу къаlукlэрэр Федеральнэ казначействэм икъулыкъухэм ахэм къащызэlуахыгъэ лицевой счетхэм къащыдалъытэ.
- 4. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэу Адыгэ Республикэм къыгъэгъунэрэ чІыпІэм щызэхэмыщагъэхэм фитыныгъэ яІ Урысые Федерацием и Гупчэ банк иучреждениехэм ыкІи чІыфэт организациехэм счетхэр къащызэІуахынхэу Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылъку зэрагъэзекІорэм гъунэ лъафыным пае.
- Я 7-рэ статьяр. 2014-рэ ильэсымкіэ ыкіи 2015-рэ, 2016-рэ ильэсхэм ячэзыу піальэкіэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имыльку зэратегощэгьэщтыр
 - 1. Ухэсыгъэнхэу:
- 1) Мы Законым иа 1-рэ статья щыухэсыгъэ хъарджхэм ашъхьадэмыкl-хэу Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылъку Урысые Федераци-

ем ибюджетхэм яхъарджхэм яклассификациек разделхэмрэ подразделхэмрэ зэратегощэгъэщтыр:

- а) 2014-рэ илъэсымкІэ мы Законым игуадзэу N 10-м диштэу;
- б) 2015-рэ, 2016-рэ илъэсхэм ячэзыу пlалъэкlэ мы Законым игуадзэу N 11-м диштэу;
- 2) мы Законым иа 1-рэ статья щыухэсыгъэ хъарджхэм ашъхьадэмыкІхэу Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылъку Урысые Федерацием ибюджетхэм яхъардж лъэпкъхэм, гухэлъ гъэнэфагъэ зиlэ истатьяхэм (къэралыгъо программэхэм, программэхэм къащыдэмылъытэгъэ лъэныкъохэм) зэратегощэгъэщтыр:
- а) 2014-рэ илъэсымкІэ мы Законым игуадзэу N 12-м диштэу;
- б) 2015-рэ, 2016-рэ илъэсхэм ячэзыу пlалъэкlэ мы Законым игуадзэу N 13-м диштэу;
- 3) Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ихъарджхэм ведомствэ гъэпсыкlэу яlэщтыр:
- а) 2014-рэ илъэсымкІэ мы Законым игуадзэу N 14-м диштэу;
- б) 2015-рэ, 2016-рэ илъэсхэм ячэзыу пlалъэкlэ мы Законым игуадзэу N 15-м диштэу.
 - 2. Ухэсыгъэнхэу:
- 1) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэхэм 2014-рэ илъэсым бюджет мылъкур зэратегощэгъэщтыр мы Законым игуадзэу N 16-м диштэу;
- 2) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэхэм 2015-рэ, 2016-рэ илъэсхэм ячэзыу пlалъэ бюджет мылъкур зэратегощэгъэщтыр мы Законым игуадзэу N 17-м диштэу;
- 3) гухэлъ гъэнэфагъэ зиlэ ведомствэ программэхэм 2014-рэ илъэсымкlэ бюджет мылъкур зэратегощэгъэщтыр мы Законым игуадзэу N 18-м диштэу;
- 4) гухэлъ гъэнэфагъэ зиlэ ведомствэ программэхэм 2015-рэ, 2016-рэ илъэсхэм ячэзыу пlалъэкlэ бюджет мылъкур зэратегощэгъэщтыр мы Законым игуадзэу N 19-м диштэу;
- 3. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ирезерв фонд мыщ фэдиз хъоу ухэсыгъэнэу:
- 1) 2014-рэ илъэсым сомэ мин 100000.0-рэ;
- 2) 2015-рэ илъэсым сомэ мин 100000.0-рэ;
- 3) 2016-рэ илъэсым сомэ мин 60000.0-рэ;
- 4. 2014-рэ илъэсым общественнэ пшъэрылъхэр гъэцэкІэгъэнхэм пае бюджет мылъкоу пстэумкІи сомэ мин 1440073.3-рэ, 2015-рэ илъэсым сомэ мин 1514983.1-рэ, 2016-рэ илъэсым сомэ мин 1366516.0-рэ къатІупщынэу гъэнэфэгъэнэу.

Я 8-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм гъогухэмкіэ и Фонд ибюджет мылъку зэрагъэфедэщтыр

- 1. Адыгэ Республикэм гъогухэмкlэ и Фонд ибюджет мылъку мыщ фэдиз хъунэу ухэсыгъэнэу:
- 1) 2014-рэ илъэсым сомэ мин 1102348.6-рэ;
- 2) 2015-рэ илъэсым сомэ мин 1185698.3-рэ;
- 3) 2016-рэ илъэсым сомэ мин 1198312.6-рэ.
- 2. Адыгэ Республикэм гьогухэмкlэ и Фонд имылъку 2014-рэ илъэсым мыщ фэдэ лъэныкъохэм апэlуагъэхьанэу гъэнэфэгъэнэу:
- 1) федеральнэ хэбзэгъэуцугъэмрэ Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэрэ адиштэу зэдагъэфедэрэ автомобиль гъогухэу республикэ е муниципальнэ мэхьанэ зијэхэм япхыгъэ Іофшіэным пае сомэ мин 1062100.6-рэ;
- 2) гъогу хъызмэтым игъэlорышlэн пае сомэ мин 38688.0-рэ;
- 3) зэдагъэфедэрэ автомобиль гъогухэм (федеральнэ мэхьанэ зиlэ автомобиль гъогухэр ахэмытхэу) ягъэптомобиль гъогухэр ахэмытхэу

сын, ягъэкіэжьын, ягъэцэкіэжьын ыкіи яіыгъын фэші федеральнэ бюджетым ичіыфэу Адыгэ Республикэм къыфыхагъэкіыгъэм епхыгъэ фэіо-фашіэхэм ягъэцэкіэн пае, ащ фэдэ бюджет чіыфэм техъорэ процентхэр зэратыжьыщтхэри къыдыхэлъытагъэу — сомэ мин 1560.0-рэ.

Я 9-рэ статьяр. Муниципальнэ районхэм, къэлэ койхэм ыкlи псэупlэхэм ябюджетхэм бюджет трансфертхэу афагъэкlощтхэр

- 1. Ухэсыгъэнхэу:
- 1) къэралыгъо е муниципальнэ фэlофашlэхэм уасэу атефэрэр зэфэдиз шlыгъэным пае 2014-рэ илъэсым муниципальнэ районхэм (къэлэ койхэм) сомэ мин 243154.0-рэ хъурэ дотациехэр ятыгъэнэу ыкlи муниципальнэ районхэмрэ къэлэ койхэмрэ къэралыгъо е муниципальнэ фэlо-фашlэхэм уасэу щатефэрэр зэфэдиз шlыгъэным пае дотациехэу муниципальнэ районхэм (къэлэ койхэм) финанс lэпыlэгъу язытырэ Республикэ фондым къыхэкlыщтхэр мы Законым игуадзэу N 20-м диштэу атегощэгъэнэу;
- 2) къэралыгъо е муниципальнэ фэlофашlэхэм уасэу атефэрэр зэфэдиз шlыгъэным пае 2015-рэ илъэсым муниципальнэ районхэм (къэлэ койхэм) сомэ мин 243154.0-рэ, 2016-рэ илъэсым сомэ мин 143154.0-рэ хъурэ дотациехэр ятыгъэнэу ыкlи муниципальнэ районхэмрэ къэлэ койхэмрэ къэралыгъо е муниципальнэ фэlо-фашlэхэм уасэу щатефэрэр зэфэдиз шlыгъэным пае дотациехэу муниципальнэ районхэм (къэлэ койхэм) финанс lэпыlэгъу язытырэ Республикэ фондым къыхэкlыщтхэр мы Законым игуадзэу N 21-м диштэу атегощэгъэнэу.
- 2. Муниципальнэ районхэм (къэлэ койхэм) къэралыгъо е муниципальнэ фэlо-фашlэхэм уасэу щатефэрэр зэфэдиз шlыгъэнымкlэ къызыпкъырыкlыхэрэ шапхъэр шъолъырым ис зы нэбгырэм телъытэгъэ хэбзэlахь хахъохэмрэ зы нэбгырэм телъытагъэу мы шъолъырым имуниципальнэ районхэмрэ икъэлэ койхэмрэ гурытымкlэ яхэбзэlахь хахъохэмрэ 0.75-кlэ зэшъхьадэкlын ылъэкlынэу гъэнэфэгъэнэу.
- 3. Муниципальнэ районхэмрэ къэлэ койхэмрэ къэралыгьо е муниципальнэ фэlo-фашlэхэм уасэу щатефэрэр зэфэдиз шlыгъэным муниципальнэ районхэм (къэлэ койхэм) финанс lэпыlэгъу язытырэ Республикэ фондым иlахьэу хэлъыщтыр процент 50-у гъэнэфэгъэнэу.
- 4. Къэралыгъо е муниципальнэ фэlофашlэхэм уасэу атефэрэр зэфэдиз шlыгъэным пае псэупlэхэм мыщ фэдиз дотациехэр ятыгъэнэу ухэсыгъэнэу:
- 1) 2014-рэ илъэсым сомэ мин 13456.5-рэ хъурэ дотациехэр къэлэ псэупіэхэм яполномочиехэр агъэцэкіэнхэм пае къэлэ койхэм мыщ фэдизэу атегощэгъэнэу:
- а) муниципальнэ гъэпсыкІэ зиІэ «Къалэу Мыекъуапэ» сомэ мин 12357 5-ра:
- б) муниципальнэ гъэпсыкІэ зиІэ «Адыгэкъалэ» — сомэ мин 1099.0-рэ;
- 2) 2015-рэ илъэсым сомэ мин 13456.5-рэ хъурэ дотациехэр;
- 3) 2016-рэ илъэсым сомэ мин 13456.5-рэ хъурэ дотациехэр.
- 5. Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет исубвенциехэу сомэ мин 2663424.4-рэ хъухэрэр 2014-рэ илъэсым чІыпІэ бюджетхэм зэрарагъэхьащтыр ухэсыгъэнэу ыкІи мы Законым игуадзэу N 22-м диштэу ахэр атегощэгъэнэу:
- 1) социальнэ лъэныкъом къэралыгъо полномочиехэр щагъэцэкlэнхэм пае сомэ мин 116862.8-рэ;
- 2) административнэ правэм ылъэныкъокlэ къэралыгъо полномочиехэр гъэцэкlэгъэнхэм пае сомэ мин 2328.0-рэ;
 - 3) гъэсэныгъэм, зыныбжь имыкъу-

- гъэхэм яlофхэмкlэ ыкlи ахэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэнкlэ комиссиехэм якъэухъумэнкра план дэрэзэхащэрэм япхыгъэ къэралыгъо полномочиехэр гъэцэкlэгъэнхэм пае сомэ мин 5060.0-рэ;
- 4) зыныбжь имыкъугъэхэу ны-тыхэр зышъхьарымытыжьхэм aнаlэ атегъэтыгъэнымкlэ къэралыгъо полномочие заулэхэр гъэцэкlэгъэнхэм пае сомэ мин 5382.0-рэ;
- 5) гъэсэныгъэм ылъэныкъокІэ къэралыгъо полномочие заулэхэр гъэцэкІэгъэнхэм пае сомэ мин 2503178.5-рэ;
- 6) зыныбжь икъугъэ цІыф куп заулэмэ къадекІокІыгъэнымкІэ къэралыгъо полномочие заулэхэр гъэцэкІэгъэнхэм пае сомэ мин 3325.0-рэ;
- 7) дзэ комиссариатхэм яструктурнэ подразделениехэр зыдэщымыlэ чlыпlэхэм пэублэ дзэ учетыр ащызэхэщэгьэным пае сомэ мин 7769.7-рэ;
- 8) къэралыгъо е муниципальнэ фэlофашіэхэм уасэу псэупіэхэм щатефэрэр зэфэдиз шіыгъэным телъытэгъэ дотациехэр къэлъытэгъэнхэмкіэ ыкіи аlэкіэгъэхьэгъэнхэмкіэ къэралыгъо полномочиехэр гъэцэкіэгъэнхэм пае сомэмин 19318.4-рэ;
- 9) кіэлэцінкіу ибэхэм ыкіи ны-ты-хэр зышъхьарымытыжь кіэлэцінкіухэм яунэе мыльку хэхьэрэ унэм игъэцэкіэжьын фэші зэтыгъо ахъщэ іэпыіэгъу аіэкіэгъэхьэгъэнымкіэ къэралыгъо полномочиехэр гъэцэкіэгъэнхэм пае сомэмин 200.0-рэ.
- 6. Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет исубвенциехэу сомэ мин 2873360.4-рэ хъухэрэр 2015-рэ илъэсым, сомэ мин 2800320.0-рэ хъухэрэр 2016-рэ илъэсым чІыпІэ бюджетхэм зэрарагъэхьащтыр ухэсыгъэнэу ыкіи мы Законым игуадзэу N 23-м диштэу ахэр атегощэгъэнэу:
- 1) социальнэ лъэныкъом къэралыгъо полномочиехэр щагъэцэкlэнхэм пае 2015-рэ илъэсым сомэ мин 129485.5-рэ, 2016-рэ илъэсым сомэ мин 137932.1-рэ;
- 2) административнэ правэм ылъэныкъокіэ къэралыгъо полномочиехэр гъэцэкіэгъэнхэм пае 2015-рэ илъэсым сомэ мин 2328.0-рэ, 2016-рэ илъэсым сомэ мин 2328.0-рэ;
- 3) гъэсэныгъэм, зыныбжь имыкъугъэхэм яюфхэмкіэ ыкіи ахэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэнкіэ комиссиехэм яюфшіэн зэрэзэхащэрэм епхыгъэ къэралыгъо полномочиехэр гъэцэкіэгъэнхэм пае 2015-рэ илъэсым сомэ мин 5308.0-рэ, 2016-рэ илъэсым сомэ мин 5566.0-рэ:
- 4) зыныбжь имыкъугъэхэу ны-тыхэр зышъхьарымытыжьхэм анаlэ атегъэтыгъэнымкlэ къэралыгъо полномочие заулэхэр гъэцэкlэгъэнхэм пае 2015-рэ илъэсым сомэ мин 5643.0-рэ, 2016-рэ илъэсым сомэ мин 5921.0-рэ;
- 5) гъэсэныгъэм ылъэныкъокіэ къэралыгъо полномочие заулэхэр гъэцэкіэгъэнхэм пае 2015-рэ илъэсым сомэмин 2699799.5-рэ, 2016-рэ илъэсым сомэмин 2617605.5-рэ;
- 6) зыныбжь икъугъэ цІыф куп заулэмэ къадекІокІыгъэнымкІэ къэралыгъо полномочие заулэхэр гъэцэкІэгъэнхэм пае 2015-рэ илъэсым сомэ мин 3487.0-рэ, 2016-рэ илъэсым сомэ мин 3658.0-рэ;
- 7) дзэ комиссариатхэм яструктурнэ подразделениехэр зыдэщымыlэ чlыпlэхэм пэублэ дзэ учетыр ащызэхэщэгъэным пае 2015-рэ илъэсым сомэ мин 7791.0-рэ, 2016-рэ илъэсым сомэ мин 7791.0-рэ;
- 8) къэралыгъо е муниципальнэ фэlофашlэхэм уасэу псэупlэхэм щатефэрэр зэфэдиз шlыгъэным тельытэгъэ дотациехэр къэлъытэгъэнхэмкlэ ыкlи аlэкlэгъэхьэгъэнхэмкlэ къэралыгъо полномочиехэр гъэцэкlэгъэнхэм пае 2015рэ илъэсым сомэ мин 19318.4-рэ, 2016рэ илъэсым сомэ мин 19318.4-рэ;

Адыгэ Республикэм и Закон

2014-рэ илъэсымкіэ ыкіи 2015-рэ, 2016-рэ илъэсхэм ячэзыу піалъэкіэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехьыліагъ

- 9) кіэлэціыкіу ибэхэм ыкіи ны-ты-хэр зышъхьарымытыжь кіэлэціыкіухэм яунэе мыльку хэхьэрэ унэм игъэцэкіэжьын фэші зэтыгъо ахъщэ іэпыіэгъу аіэкіэгьэхьэгьэнымкіэ къэралыгьо полномочиехэр гъэцэкіэгъэнхэм пае 2015-рэ илъэсым сомэ мин 200.0-рэ, 2016-рэ илъэсым сомэ мин 200.0-рэ.
- 7. 2014-рэ илъэсым муниципальнэ гъэпсыкіэ зиіэ «Тэхъутэмыкъое районым» ибюджет ихъарджхэмрэ ихахъохэмрэ зэщымыкіукіынхэм пае сомэ мин 20000.0-рэ хъурэ дотацие етыгъэнэу ухэсыгъэнэу.
- 8. Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ибюджет трансфертхэу субвенциехэу, субсидиехэу, нэмык бюджет трансфертхэу гухэлъ гъэнэфагъэхэм атегъэпсыхьагъэу муниципальнэ районхэм (къэлэ койхэм) ябюджетхэм агъэкlуагъэхэм ащыщэу 2014-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м ехъул!эу амыгъэфедагъэхэм 2014-рэ илъэсым имэфипшl къыкlоц! Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет къарагъэзээжын фае.
- Я 10-рэ статьяр. Муниципальнэ районхэм (къэлэ койхэм) ябюджет-хэм бюджет чіыфэхэр зэрагъэкіо-щтхэр
- 1. Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет мылъкоу зыфыщык врэр зэрэрагъэкъужьырэ къэк вуап вхандыдэльытэгъэ бюджет ахъщэм шъхьадэмык вуар 2014-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ичвыфэхэу сомэ мин 300000.0-м нэс муниципальнэ районхэм (къэлэ койхэм) ябюджетхэм афэгъэк вогъэнэу гъэнэфэгъэнэу:
- 1) муниципальнэ районым (къэлэ коим) ибюджет зыфыщыкІэгъэ мылъ-кум щыщ игъэкъужьыгъэным пае илъэсищ пІалъэкІэ;
- 2) муниципальнэ районым (къэлэ коим) ибюджет агъэцакіэзэ, бюджетымкіэ зичэзыу хъарджхэм апэіухьащт ахъщэм піалъэ горэкіэ зэрафыщыкіэхэрэр дэгъэзыжьыгъэным пае финанс илъэсым блэмыкіырэ піалъэмкіэ;
- 3) чІыопс тхьамыкІагьохэм къыздахьыгьэхэм ядэгьэзыжьын епхыгьэ Іофтхьабзэхэм ягьэцэкІэн пае финанс ильэсым блэмыкІырэ пІальэмкІэ.
- 2. Мы статьям иа 1-рэ laxь зигугъу къышlырэ бюджет чlыфэхэр зэрагъэфедэхэрэм пае мыщ фэдизыпкlэ атынэу гъэнэфэгъэнэу:
- 1) муниципальнэ районхэм (къэлэ койхэм) ябюджетхэр зыфыщыкІэгъэ мылъкум щыщ игъэкъужьыгъэным пае, муниципальнэ районхэм (къэлэ койхэм) ябюджетхэр агъэцакІэхэзэ, бюджетхэмкІэ зичэзыу хъарджхэм апэlухьащт ахъщэм пІалъэ горэкІэ зэрэфыщыкІэхэрэр дэгъэзыжьыгъэным пае Урысые Федерацием и Гупчэ банк рефинансированиемкІэ иставкэу бюджет чІыфэ къаратыным ехьылІэгъэ зэзэгъыныгъэр задашІыгъэ мафэм ехъулІзу щыІагъэм изытІуанэ фэдиз;
- 2) чІыопс тхьамыкІагьом къыздихьыгъэхэм ядэгъэзыжьын епхыгъэ Іофтхьабзэхэм ягъэцэкІэн пае — процентхэр темылъхэу.
- 3. Муниципальнэ районхэм (къэлэ койхэм) ябюджетхэм бюджет чіыфэхэр афагъакіох зигугъу къэтшіыгъэ чіыфэм егъэгъэзэжьыгъэнымкіэ, зэзэгъыныгъэм къыщыдэлъытэгъэ процентхэр ыкіи нэмыкі ахъщэр тыгъэнхэмкіэ пшъэрылъэу яіэхэр зэрагъэцэкіэжьыщт шіыкіэр зыщыхэгъэунэфыкіыгъэ документхэр арамыхылізу.
- 4. Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ичвифэхэр муниципальнэ районхэм (къэлэ койхэм) къавахын, агъэфедэн ыкви арагъэгъэзэжын зэральэквышт швыквэр зыгъэнафэрэр Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинат ары
- Я 11-рэ статьяр. Къэралыгъо учреждениеу щымыт мыкоммерческэ

- организациехэм субсидиехэр яты-гъэныр
- 1. Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 78¹-рэ статья диштэу Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет исубсидиехэр аратыщтых:
- 1) мыщ фэдэ спорт лъэпкъхэмкіэ (футболымкіэ, баскетболымкіэ, гандболымкіэ, волейболымкіэ) Адыгэ Республикэм испорт командэхэр урысые, дунэе зэнэкъокъухэм ахэлэжьэнхэм фэзгъэхьазырхэрэ мыкоммерческэ организациехэу къэралыгъо учреждениеу щымытхэм Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэу «2014 2016-рэ илъэсхэм ціыфхэм социальнэ ІэпыІэгъу ягъэгъотыгъэныр» зыфиіорэм къыщыдэльытэгъэ субсидиехэр;
- 2) мыкоммерческэ организациеу «Адыгэ Республикэм предпринимательствэм хэхьоныгъэ егъэшІыгъэнымкІэ и Фонд» Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэу «2014 2018-рэ илъэсхэм экономикэм хэхьоныгъэ егъэшІыгъэныр» зыфиІорэм къыщыдэлъытэгъэ субсидиехэр;
- 3) мыкоммерческэ организациеу «Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм зэдагъэфедэрэ чlыпlэу яlэхэм гьэцэкlэжьынышхохэр яшlылlэгьэнымкlэ Адыгэ республикэ фондым» Адыгэ Республикэм икъэралыгьо программэу «Зэтегьэпсыхьэгьэ унэхэр ягъэгьотыгьэныр ыкlи коммунальнэ фэlо-фашlэхэр афэгъэцэкlэгъэныр» зыфиlоу 2014 2018-рэ илъэсхэм ателъытагъэм къыщыдэлъытэгъэ субсилиехэр:
- 4) мыкоммерческэ организациеу «Адыгэ Республикэм иобщественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэу «2014— 2016-рэ илъэсхэм цІыфхэм социальнэ ІэпыІэгъу ягъэгъотыгъэныр» зыфи-Іорэм къыщыдэлъытэгъэ субсидиехэр;
- 5) мыкоммерческэ организациеу «Кубанскэ дзэ къэзэкъ обществэм и Мыекъопэ къэзэкъ отдел» Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэу «2014 2016-рэ илъэсхэм цІыфхэм социальнэ ІэпыІэгъу ягъэгъотыгъэныр» зыфи-
- 6) Урысые общественнэ организациеу «Урысые Къащ Плъыжьым» и Адыгэ регион къутамэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэу «2014 2020-рэ илъэсхэм псауныгъэм икъэухъумэн тегъэпсыхьэгъэ лъэныкъор гъэпытэгъэныр» зыфиюрэм къыщыдэлъытэгъэ субсидиехэр.
- 2. Мы статьям иа 1-рэ laxь зигугъу къышlырэ субсидиехэр зыфэдизыщтхэмрэ ахэр зэраlэкlaгъэхьащт шlыкlэмрэ зыгъэнафэрэр Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ары.
- Я 12-рэ статьяр. Юридическэ лицэхэм (къэралыгъо (муниципальнэ) учреждениехэм аратырэ субсидиехэр хэмытхэу), унэе предпринимательхэм, физическэ лицэхэм субсидиехэр аlэкlэгъэхьэгъэнхэр
- 1. Юридическэ лицэхэм (къэралыгъо (муниципальнэ) учреждениехэм аратырэ субсидиехэр хэмытхэу), унэе предпринимательхэм, физическэ лицэхэу товар къыдэзыгъэкlыхэрэм, loфшlэнхэр, фэlo-фашlэхэр зыгъэцакlэхэрэм мыщ фэдэ хъарджхэм апае субсидиехэр ятыгъэнэу гъэнэфэгъэнэу:
- 1) Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымкіэ и Министерствэ ылъэныкъокіэ — Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэу «Мэкъу-мэщым хэхъоныгъэ егъэшіыгъэныр, мэкъумэщ продукциемкіэ, сырьемкіэ ыкіи гъомылапхъэмкіэ бэдзэр Іофхэр гъэтэрэзыгъэнхэр» зыфиюу 2013 — 2020-рэ илъэсхэм ателъытагъэм къыщыдэлъытэгъэ субсидиехэр:
- а) мэкъумэщ продукциер къэзыхьыжьхэрэм (унэе ІэпыІэгъу хъызмэтыр зезыхьэхэрэр ахэмытхэу) мэкъумэщ культурэхэм ячылэпхъэшІухэр къызэрэзыІэкІагъэхьагъэм епхыгъэу мылъкоу

- агъэкІодыгъэм щыщ афигъэкъужьыгъэным фэшІ;
- б) мэкъумэщ продукциер къэзыхьыжьхэрэм (унэе ІэпыІэгъу хъызмэтыр зезыхьэхэрэр ахэмытхэу) илъэсыбэрэ къызыпыкІэрэ пхъэшъхьэ-мышъхьэ чъыгхэр, куандэхэр, сэнашъхьэхэр зэрагъэтІысыгъэхэм ыкІи ахэм зэрадэлажьэхэрэм, псы акІагъахьозэ чъыгхатэхэр зэралэжьхэрэм япхыгъэу мылъкоу агъэкІодыгъэм щыщ афигъэкъужьыгъэным фэшІ;
- в) мэкъумэщ продукциер къэзыхыжьхэрэм (унэе ІэпыІэгъу хъызмэтыр зезыхьэхэрэр ахэмытхэу) чъыгхэтэжъхэу амыгъэфедэжьхэрэм чъыгхэр зэрэраупкІыжьыгъэхэм, лъапсэхэр зэрэратхъыжьыгъэхэм ыкІи ахэр зытетыгъэ чІыгур зэражъожьыгъэм япхыгъэу мылъкоу агъэкІодыгъэм щыщ афигъэкъужьыгъэным фэшІ;
- г) мэкъумэщ культурэхэм, илъэсыбэрэ къэкlыхэрэм лэжыгьэ дэй къатын, мэкъумэщ былымхэр фыкъонхэ зэральэкlыщтыр къыдалъытэзэ, мэкъумэщ страхованиемкlэ зэзэгъыныгъэхэм атетэу страховой премиер зэратыгъэм епхыгъэу мэкъу-мэщым продукциер къыщызыхыжьхэрэм мылъкоу агъэкlодыгъэм щыщ афигъэкъужьыгъэным фэшl;
- д) мэкъумэщ продукциер къэзыхыжьхэрэм (унэе ІэпыІэгъу хъызмэтыр зезыхьэхэрэр ахэмытхэу) агротехнологическэ ІофшІэнхэр зэрэзэрахьагъэхэм мэкъумэщ производствэм ищынэгъончъагъэ зыкъызэрэрагъэІэтыгъэм, чІыгухэр нахь гъэбэжъулъэ зэрашІыгъэм япхыгъэу мылъкоу агъэкІодыгъэм щыщ афигъэкъужьыгъэным фэшІ;
- е) мэкъумэщ продукциер къэзыхьыжьхэрэм (унэе ІэпыІэгъу хъызмэтыр зезыхьэхэрэр ахэмытхэу) чэм хъубгапхъэхэр зэраГыгъхэрэм епхыгъэу мылъкоу агъэкІодыгъэм щыщ афигъэкъужьыгъэным фэшІ;
- ж) мэкъумэщ продукциер къэзыхьыжьхэрэм (унэе ІэпыІэгъу хъызмэтыр зезыхьэхэрэр ахэмытхэу) щэмрэ лымрэ ателъытэгъэ тэнэ хъубгапхъэхэр зэрэзэрагъэгъотыгъэм епхыгъэу мылъкоу агъэкІодыгъэм щыщ афигъэкъужьыгъэным фэшІ;
- з) мэкъумэщ продукциер къэзыхьыжьхэрэм (унэе ІэпыІэгъу хъызмэтыр зезыхьэхэрэр ахэмытхэу) апшъэрэ ыкlи апэрэ сортым хэхьэрэ щэу къахьыжьырэр зэрэlyагъэкІыгъэм ыкlи (е) ащ гъэщхэкІхэр зэрэхашІыкІыгъэм япхыгъэу мылъкоу агъэкІодыгъэм щыщ афигъэкъужьыгъэным фэшІ;
- и) урысые чіыфэт организациехэм къаратыгъэ чіыфэхэу піэлъэ кіэкіым, гурытым, кіыхьэм ательытагъэхэм, инвестиционнэ чіыфэхэм, джащ фэдэу мэкъумэщ чіыфэт потребительскэ кооперативхэм къаратыгъэ чіыфэхэм атехьорэ процентхэр зэратырэм епхыгъэу мэкъу-мэщым продукциер къыщызыхыжьхэрэм мылъкоу агъэкіодыгъэм щыщ афигъэкъужьыгъэным фэші;
- к) мэкъумэщ продукциер къэзыхыжьхэрэм (унэе ІэпыІэгъу хъызмэтыр зезыхьэхэрэр ахэмытхэу) лымрэ щэмрэ ателъытэгъэ былымхъуным зызэрэрагъэушъомбгъурэм епхыгъэу мылъкоу агъэкІодыгъэм щыщ афигъэкъужьыгъэным фэшІ;
- л) предпринимательствэ ціыкіум пыльхэм чіыфэхэр нахыбэу аіэкіэгьэхьэгьэным тегьэпсыхьагьэу урысые чіыфэт организациехэм къаратыгьэ чіыфэхэмкіэ процентхэр зэратырэм епхыгьэу мэкъумэщ чіыфэт потребительскэ кооперативхэм мылькоу агьэкіодыгьэм щыщ афигьэкъужьыгьэным фэші;
- м) мэкъумэщышіэ (фермер) хъызмэтшіапіэхэм, унэе предпринимательхэм мэкъумэщ мэхьанэ зиіэ чіыгухэу агъэфедэхэрэр яунэе мылъку зэрэхагъахьэрэм телъытэгъэ документхэр агъэ-

- хьазырхэ зэхьум мылькоу агъэкlодыгьэм щыщ афигъэкъужьыгъэным фэшl;
- н) псы биологическэ байныгъэхэр къызэтегъэнэжыгъэнхэм, гъэбэгъогъэнхэм атегъэпсыхьэгъэ Іофтхьабзэхэр, нэмыкі Іофтхьабзэхэри зэрэзэрахьэхэрэм, осетрэ пцэжъыещырхэу, нэмыкі пцэжъые лъэпкъхэу псыІыгъыпІэхэм (Краснодар псыІыгъыпІэр ахэмытэу), псыутІэхэм ащаІыгъыщтхэр къызэрэзыІэкІагъэхьагъэм япхыгъэу мэкъумэщым продукциер къыщызыхыжьхэрэм мылъкоу агъэкІодыгъэм щыщ афигъэкъужьыгъэным фэшІ;
- о) мэкъумэщ продукциер къэзыхьыжьхэрэм (унэе ІэпыІэгъу хъызмэтыр зезыхьэхэрэр ахэмытхэу) мэкъумэщ культурэхэм щынэгьошхо къафэзыхьырэ хьэцІэ-пІацІэхэмрэ псэушъхьэхэмрэ гъэкІодыгъэнхэм япхыгъэу мылъкоу агъэкІодыгъэм щыщ афигъэкъужьыгъэным фэшІ;
- п) мэкъумэщ продукциер къэзыхыжьхэрэм (унэе ІэпыІэгъу хъызмэтыр зезыхьэхэрэр ахэмытхэу) мэкъумэщ мэхьанэ зиІэ чІыгухэм агрохимическэ уплъэкІунхэр зэрарашІылІэрэм, агромелиоративнэ, культуртехническэ ІофшІэнхэр зэрагъэцакІэхэрэм, мелиоративнэ системэхэр зэрагъэпсыхэрэм, зэрагъэкІэжьхэрэм япхыгъэу мылъкоу агъэкІодыгъэм щыщ афигъэкъужыыгъэным фэшІ:
- р) мэкъумэщ продукциер къэзыхьыжьхэрэм (унэе ІэпыІэгъу хъызмэтыр зезыхьэхэрэр ахэмытхэу) фэбапІэхэм хэтэрыкІхэр къазэращагъэкІхэрэм епхыгъэу мылъкоу агъэкІодыгъэм щыщ афигъэкъужьыгъэным фэшІ:
- с) мэкъумэщ продукциер къэзыхьыжьхэрэм (унэе ІэпыІэгъу хъызмэтыр зезыхьэхэрэр ахэмытхэу) хэтэрыкІхэм, пхъэшъхьэ-мышъхьэхэм, нэмыкІ мэкъумэщ продукцием яІугъэкІын фэгъэзэгъэщт оптовэ гупчэхэр зэрагъэпсыгъэхэм япхыгъэу мылъкоу агъэкІодыгъэм щыщ афигъэкъужьыгъэным фэшІ;
- т) мэкъумэщ продукциер къэзыхыжьхэрэм (унэе ІэпыІэгъу хъызмэтыр зезыхьэхэрэр ахэмытхэу) мэл, пчэн лъфэр-пІорхэм япчъагъэ нахыыбэ шІыгъэным епхыгъэу мылъкоу агъэкІодыгъэм щыщ афигъэкъужьыгъэным
- у) мэкъумэщ продукциер къэзыхьыжьхэу (унэе ІэпыІэгъу хъызмэтыр зезыхьэхэрэр ахэмытхэу) къохэр, щагубзыухэр зыхъухэрэм, кІэнкІэ къэзыхыжьхэрэм Іусэу ащэфыгъэр нахь лъапІэ зэрэхъугъэм епхыгъэу мылъкоу агъэкІодыгъэм щыщ афигъэкъужьыгъэным фэшІ;
- ф) унэе ІэпыІэгъу, мэкъумэщышІэ (фермер) хъызмэтшІапІэхэм, къохэр зыхъурэ хъызмэтшІапІэхэм былымхъуным инэмыкІрэ лъэныкъохэм зызэрэфагъэзагъэм епхыгъэу мэкъу-мэщым продукциер къыщызыхыжьхэрэм мылъкоу агъэкІодыгъэм щыщ афигъэкъужьыгъэным фэшІ;
- х) мэкъумэщ продукциер къэзыхьыжьхэрэм (унэе ІэпыІэгъу хъызмэтыр зезыхьэхэрэр ахэмытхэу) мэкъумэщ производствэр техническэу ыкІи технологическэу зэрагъэкІэжьырэм епхыгъэу мылъкоу агъэкІодыгъэм щыщ афигъэкъужьыгъэным фэшІ;
- 2) Адыгэ Республикэм псэолъэшlынымкlэ, транспортымкlэ, унэ-коммунальнэ, гъогу хъызмэтымкlэ и Министерствэ ылъэныкъокlэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэу «2014— 2018-рэ илъэсхэм транспорт системэм хэхъоныгъэ егъэшlыгъэныр» зыфиlорэм къыщыдэлъытэгъэ субсидиехэр:
- а) автомобилькіэ ыкіи мэшіокугьогу транспорткіэ ціыфхэмрэ хьылъэхэмрэ зэрэзэращэхэрэм пае пкізу атырэр къэралыгьом зэригьэнафэрэм епхыгьэу транспорт организациехэм чіэнагьэу ашіыгьэр игьэкъужьыгьэным фэші;

Адыгэ Республикэм и Закон

2014-рэ илъэсымкіэ ыкіи 2015-рэ, 2016-рэ илъэсхэм ячэзыу піалъэкіэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехьыліагъ

- б) цІыф куп заулэхэр къэлэ транспорткІэ (таксир хэмытэу) Мыекъуапэ щызекІонхэм пае социальнэ билетхэр зэрагьэфедэрэм епхыгьэу цІыфхэр зезышэрэ транспорт организациехэм чІэнагьэу ашІыгьэр афигьэкъужьыгъэным фэшІ:
- в) пэублэ сэнэхьат, гурыт сэнэхьат гъэсэныгъэ языгъэгьотырэ учреждениехэм ачІэсхэр, апшъэрэ сэнэхьат гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ учреждениехэм ястудентхэу очнэу еджэхэрэр билетыпкІэм ызыныкъо нахь амытэу автобускІэ Адыгэ Республикэм зэрэщызекІохэрэм епхыгъэу транспорт организациехэм чІэнагьэу ашІыгьэр афигъэкъужьыгъэным фэшІ;
- 3) Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъоныгъэмрэ сатыумрэкІэ и Министерствэ ылъэныкъокІэ — Адыгэ Республикэм икъэралыгьо программэу «2014 — 2018-рэ илъэсхэм экономикэм хэжедонить естышить «динесты естыносх» къыщыдэлъытэгъэ субсидиехэр:
- а) предпринимательствэ ціыкіумрэ гурытымрэ ахэщагьэхэм чІыфэт организациехэм къаратыгъэ чІыфэхэм ателъ процентхэр зэратырэм епхыгьэу мылъкоу агъэкІодыгъэм щыщ афигъэкъужьыгъэным фэшІ:
- б) предпринимательствэ цІыкІумрэ гурытымрэ ахэщагьэхэм производствэр зэрагъэкІэжьыщт оборудование къызэращэфыгьэм епхыгьэу мылъкоу агьэкІодыгьэм щыщ игьэкъужьыгьэным фэшІ;
- в) предпринимательствэ ціыкіумрэ гурытымрэ ахэщагьэхэм къэгьэлъэгьон Іофтхьабзэхэм зэрахэлэжьагьэхэм епхыгъэу мылъкоу агъэкІодыгъэм щыщ игъэкъужьыгъэным фэшІ;
- г) предпринимательствэ ціыкіумрэ гурытымрэ ахэщагъэхэм лизинг зэзэгъыныгъэ адашІы зэхъум апэрэ взносыр зэратыгъэм епхыгъэу мылъкоу агъэкІодыгъэм щыщ игъэкъужьыгъэным фэшІ;
- д) предпринимательствэ ціыкіумрэ гурытымрэ ахэщагъэхэм инновационнэ предприятием зызэрэрагьэушъомбгъурэм епхыгъэу мылъкоу агъэкІодыгъэм щыщ игъэкъужьыгъэным фэшІ;
- е) предпринимательствэ ціыкіумрэ гурытымрэ ахэщагъэхэм лизинг зэзэгъыныгъэмкІэ процентхэр зэратыгъэм епхыгъэу мылъкоу агъэк одыгъэм щыщ игъэкъужьыгъэным фэшІ;
- ж) предпринимательствэ ціыкіумрэ гурытымрэ ахэшагьэхэм электросетевой хъызмэтым зэрэхэхьагьэхэм епхыгьэу мылъкоу агъэк одыгъэм щыщ игъэкъужьыгъэным фэшІ:
- з) предпринимательствэ ціыкіумрэ гурытымрэ ахэмышэгъэ промышленнэ предприятиехэм гъэк эжьын юфтхьабзэ-

хэр зэращызэрахьагьэм епхыгьэу мылькоу агъэк Іодыгъэм щыщ игъэкъужьыгъэным фэшІ.

- 2. Юридическэ лицэхэм (къэралыгъо (муниципальнэ) учреждениехэм аратырэ субсидиехэр хэмытхэу), унэе предпринимательхэм, физическэ лицэхэм субсидие шыкіэм тетэу мыщ фэдэ хъарджхэм апае грантхэр аlэкlагъахьэх:
- 1) Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымкІэ и Министерствэ ылъэныкъокІэ -Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэу «Мэкъу-мэщым хэхъоныгъэ егъэшІыгъэныр, мэкъумэщ продукциемкіэ, сырьемкіэ ыкіи гьомылапхъэмкіэ бэдзэр Іофхэр гъэтэрэзыгъэнхэр» зыфиюу 2013 — 2020-рэ ильэсхэм ательытагъэм къыщыдэлъытэгъэ грантхэр:
- а) унэгъо былымэхъо фермэхэм зызэрарагъэушъомбгъурэм епхыгъэу мэкъумэщышІэ (фермер) хъызмэтшІапІэхэм япащэхэм мылъкоу агъэкІодыгъэм щыщ игъэкъужьыгъэным фэшІ;
- б) ІофшІэныр езыгъэжьэгъэкІэ фермерхэм мэкъумэшышІэ (фермер) хъызмэтшІапІэр зэхащэзэ мылъкоу агъэкодыгьэм шыш игьэкъужьыгьэным фэш:
- 2) Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъоныгъэмрэ сатыумрэкІэ и Министерствэ ылъэныкъокІэ — Адыгэ Республикэм икъэралыгьо программэу «2014
- 2018-рэ илъэсхэм экономикэм хэхъоныгъэ егъэшІыгъэныр» зыфиІорэм къыщыдэльытэгъэ грантхэр:
- а) Іофшіэныр езыгъэжьэгъэкіэ предпринимательхэм яюф зэхащэным пае мылъкоу агъэк одыгъэм шыш игъэкъужьыгъэным фэшІ;
- б) предпринимательствэ ціыкіумрэ гурытымрэ ахэщагъэхэм лизинг зэзэгьыныгьэ адашІы зэхъум апэрэ взносыр зэратыгъэм епхыгъэу мылъкоу агъэкІодыгьэм щыщ игьэкъужьыгьэным фэші.
- 3. Юридическэ лицэхэм (къэралыгьо (муниципальнэ) учреждениехэм аратырэ субсидиехэр хэмытхэу), унэе предпринимательхэм, физическэ лицэхэу товархэр къыдэзыгъэкІыхэрэм, ІофшІэнхэр, фэІо-фашІэхэр зыгъэцакІэхэрэм мы Законым къыщыдэлъытэгъэ субсидиехэр Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет е Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэкІо къулыкъухэу ащ полномочие зэритыгъэхэм зэрагъэнэфэрэ шіыкіэм тетэу аІэкІагъахьэх.
- 4. Юридическэ лицэхэу, унэе предпринимательхэу, физическэ лицэхэу мы Законым къыщыдэлъытагъэхэм грантхэр аратых Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет зэригъэнэфэрэ шіыкіэм диштэу.
- Я 13-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм ыпашъхьэ пшъэрыльэу щы- и 1-м ехъулІэу Адыгэ Республикэм

зыфашіыжьыгъэхэмкіэ ахъщэр къызэрэзэкіагъэкіожьырэр

- 1. Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылъкоу къызэкlагъэкІожьырэр, ащ хэхьэх бюджет ссудэхэмрэ бюджет чІыфэхэмрэ, Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылъкоу финанс бэджэндым (лизингым) изэзэгъыныгъэ тетэу машинэшІ продукциер агропромышленнэ комплексым ІэкІэгьэхьэгьэным тегьэпсыхьагьэр, джащ фэдэу ахэр зэрагъэфедэрэм пае пкІзу атырэр, Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет мылъкоу зыфыщыкІэрэр зэрэрагьэкъужьырэ къэкlyапlэхэм яадминистратор илицевой счет рагъахьэхэзэ, Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ихахъохэм ахагъэхьанхэу гъэнэфэгъэнэу.
- 2. Юридическэ лицэхэм ыкІи муниципальнэ образованиехэм Адыгэ Республикэм ыпашъхьэ ахъщэмкІэ пшъэрылъэу щызыфашІыжьыгъэхэмкІэ чІыфэхэр, зиакциехэр Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылъку хэзыгъэхьажьыгъэ юридическэ лицэхэм гухэлъ гъэнэфагъэхэм апае къафатlупщыгъэ ахъщэу къатенагъэр къаlыхыжьыгъэнымкіэ (гъэгъужьыгъэнымкіэ) Адыгэ Республикэм финансхэмкІэ и Министерствэ Адыгэ Республикэм ыціэкіэ ядэон фитэу гъэнэфэгъэнэу.
- 3. Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылъкоу къызэкІэгъэкІожьыгъэн фаеу чІыпІэ бюджетхэм аlэкlагъэхьагъэхэр къызатыжьын фэе пальэр заукъокіэ ыкіи (е) зытемыльытэгъэ гухэлъхэмкІэ ахэр загъэфедэхэкІэ, Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет зэрагьэгьэзэжьынэу щыт мылъкур къарагъэтыжьынэу, чІыпІэ бюджетхэм афатІупщын фэе мылъкоу щытым (чІыпІэ бюджетхэм субсидиехэу аратыхэрэр хэмытхэу) Адыгэ Республикэм финансхэмкІэ и Министерствэ зэригьэнэфэрэ шІыкІэм тетэу ар хаубытыкІыжьызэ ашІынэу гъэнэфэгъэнэу.

Я 14-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо Іэкіоці чіыфэхэр

- 1. 2014-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм икъэралыгъо ІэкІоцІ чІыфэ сомэ мин 2721907.0-м, 2015-рэ илъэсым сомэ мин 2939100.8-м, 2016-рэ илъэсым сомэ мин 3105616.0-м ашъхьадэмыкІынэу гъэнэфэгъэнэу.
- 2. 2015-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м ехъулІзу Адыгэ Республикэм икъэралыгъо ІэкІоцІ чІыфэ сомэ мин 2381668.7-м шІомыкІынэу. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо гарантиехэмкІэ чІыфэр сомэ мин 0.0-м шІомыкІынэу гъэнэфэгъэнэу.
- 3. 2016-рэ илъэсым щылэ мазэм

- икъэралыгъо ІэкІоцІ чІыфэ сомэ мин 2571713.2-м шІомыкІынэу, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо гарантиехэмкІэ чІыфэр сомэ мин 0.0-м шІомыкІынэу гъэнэфэгъэнэу.
- 4. 2017-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м ехъулІзу Адыгэ Республикэм икъэралыгъо ІэкІоцІ чІыфэ сомэ мин 2717414.0-м шІомыкІынэу, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо гарантиехэмкІэ чІыфэр сомэ мин 0.0-м шІомыкІынэу гъэнэфэгъэнэу.
 - 5. Ухэсыгъэнхэу:
- 1) 2014-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм къэралыгъо ІэкІоцІ чІыфэхэмкІэ и Программэ мы Законым игуадзэу N 24-м диштэу;
- 2) 2015-рэ, 2016-рэ илъэсхэм ячэзыу палъэ Адыгэ Республикэм къэеммастос і вкіоці чыфэхэмкіэ и Программэ мы Законым игуадзэу N 25-м диштэу.
- 6. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо гарантиехэр 2014-рэ илъэсым ыкІи 2015-рэ, 2016-рэ ильэсхэм ячэзыу пальэ арамытынхэу гъэнэфэгьэнэу.

Я 15-рэ статьяр, 2014-рэ ильэсымкіэ Адыгэ Республикэм ипсэолъэшІыпІэ ыкіи иобъект анахь шъхьаіэхэр

2014-рэ илъэсымкІэ Адыгэ Респубпикэм ипсэопъэшІыпІэ ыкІи иобъект анахь шъхьа в Адыгэ Республикэм и Законэу 1998-рэ илъэсым мэзаем и 9-м аштагьэу N 64-р зытетэу «Адыгэ Республикэм инвестиционнэ ІофшІэныр зэрэщызэхащэрэм ехьылlагь» зыфиlорэм диштэу къэралыгъо ІэпыІэгъу зэрагъэгъотыщтхэр мы Законым игуадзэу N 26-м диштэу ухэсыгъэнхэу.

Я 16-рэ статьяр. Мазэ къэс аратырэ ахъщэ ІэпыІэгъур индексацие шІыгъэныр

Адыгэ Республикэм и Законэу 2004-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 30-м аштагъэу N 278-р зытетэу «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цІыф куп заулэмэ социальнэ ««шлы вышем вы выпрать вы выпрать» зыфијорэм ия 5-рэ статья ия 4-рэ Іахь диштэу Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цІыф куп заулэмэ 2014-рэ илъэсым мазэ къэс ахъщэу аратыщтыр проценти 5-кІэ, 2015-рэ илъэсым проценти 5-кІэ, 2016-рэ илъэсым проценти 5-кІэ индексацие шІыгъэнэу гъэнэфэгъэнэу.

Я 17-рэ статьяр. Мы Законым кіуачіэ иіэ зыхъурэр

2014-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м къыщегъэжьагъэу мы Законым кІуачІэ

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан къ. Мыекъуапэ,

тыгъэгъазэм и 20. 2013-рэ илъэс N 252

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм Іофшіэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкіэ и Министерствэ иунашъоу N 183-р зытетэу «Адыгэ Республикэм Іофшіэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкіэ и Министерствэ иведомствэ тынхэм яхьыліагъ» зыфиіоу 2009-рэ илъэсым Іоныгъом и 2-м къыдэкіыгъэм зэхъокіыныгъэхэр фэшіыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ диштэу шІыгъэным пае унашъо сэшіы:

- 1. Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашъоу N 183-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иведомствэ тынхэм яхьылlагъ» зыфијоу 2009-рэ илъэсым Јоныгъом и 2-м къыдэкІыгъэм мы къыкІэлъыкІорэ зэхъокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэу:
- 1) унашъом ипэублэ хэт гущы эхэу «Адыгэ Республикэм 2009 — 2012-рэ илъэсхэм демографием ылъэныкъокІэ иlофхэм язытет нахьышlу шlыгъэныр»

зыфиюхэрэм ачыпіэкіэ гущыіэхэу «Адыгэ Республикэм ис цІыфхэм 2014 — 2016-рэ илъэсхэм социальнэ ІэпыІэгъу

ятыгъэныр» зыфиохэрэр тхыгъэнхэу;

- 2) Положением ия 1.7.-рэ пунктэу Щытхъу тамыгъэу «Материнская слава» зыфиlорэмрэ Щытхъу дипломэу «КІэлэцІыкІухэм япІункІэ гъэхъагъэу иlэхэм апае» зыфиlорэр мыщ тетэу кІэу къяджэгъэнэу:
- «1.7. Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехьылІэгъэ Законыр заштэрэм ыуж къыкІэлъыкІорэ мазэм къыкіоці мы зигугъу къэтшіыгъэ Щытхъу тамыгъэмрэ Щытхъу дипломымрэ апэ-

Іухьащт ахъщэр Адыгэ Республикэм зичэзыу финанс илъэсымкІэ иреспубликэ бюджет къыщыдэлъытэгъэнэу.

- 2. Къэбар-правовой отделым ипащэу О.В. Долголенкэм:
- мы унашъор Адыгэ Республикэм Іофшіэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгьо хабзэ игъэцэкІэкІо къулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайтрэ къаригъэхьанэу:
- къыхаутыным пае мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» яредакцие, мазэ къэс къыдэкІырэ официальнэ тедзэгьоу «Адыгэ

Республикэм ихэбзэгьэуцугьэ зэхэугьоягъэхэр» зыфиlорэм аlэкlигъэхьанэу;

- Урысые Федерацием ишъолъырхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае Урысые Федерацием юстициемкІэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкІэ и ГъэІорышіапіэ мы унашъор Іэкіигъэхьанэу.
- 3. Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мы унашъом кІуачІэ иІэ мэхъу.

Министрэу ОСМЭН Альберт

къ. Мыекъуапэ. щылэ мазэм и 20, 2014-рэ илъэс

N 13

ИСКУССТВЭМРЭ ЦІЫФЫМ ИЩЫІАКІЭРЭ

КІэлэегъадж. Сыд фэдиз щытхъу ащ фа*l*уагъэми, къыкіугъэ гъогум фызэплъэкіыжьы. Адыгэ Республикэм искусствэхэмкіэ иколледжэу У. Тхьабысымым ыціэкіэ щытым итеатральнэ отделение ипащэу, Адыгэ Республикэм культурэмкіэ изаслуженнэ юфышізу, Урысыем культурэмкіз и Министерствэ и Щытхъу тхылъ, нэмыкі шіухьафтынхэр къызыфагъэшъошагъэу Ацумыжъ Сарыет имэфэкІ мафэ ехъулізу гущыізгъу тыфэхъугъ. Июфшізгъухэм, ригьаджэхэрэм къытаlуагьэри тшlогьэшlэгьон.

Уапэк Іэ узыгъаплъэрэр щысэшіу

— СиІофшІэн лъэшэу сыгу рехьы, — къејуатэ Ацумыжъ Сарыет. — Хэтрэ цІыфи исэнэхьат шюгьэшіэгьон зыхъукіэ, ыгу етыгъэу, Іофэу ышІэрэм ыгъатхъэу, гушІуагьо игъашІэ хигъуатэу мэпсэу. ЦІыфыр зэрэщыІэщт закъом пае псэ къыпыкІагъэп. Сэнэхьатэу хихыгъэм насып хигъуатэу псэузэ, ылъэ пытэу теты зыхъукіэ, щыіэныгъэм дэгъоу рэкіо, дунаир шіодах.

— УиюфшІэн цІыфхэр фэбгьасэхэ зыхьукіэ, щы Іэныгъэм гуш Іуагъоу хэбгъуатэрэр нахьыбэ мэхъуба?

— Илъэс 14 — 15 аныбжьэу колледжым къычІэхьагъэхэр сэгъасэх. Ахэр ебгъэджэнхэм фэшІ макІэп гупшысэу ІофшІэным хаплъхьэрэр. АпэрэмкІэ, цІыф шъыпкъэ зэрэхъущтхэм агу къыфэоІэты. Іэдэб зыхэлъыр нахьышІоу мэлажьэ, мэпсэу. Ебгьэджагъэм Іоф дэгъоу ышІэу зыплъэгъужькіэ, угушіорэ къодыеп, нахь лъытэныгъэ фэошІы.

— Ебгъэджагъэхэм Іэнатіэхэр яіэхэу, къыбготхэу юф ашіэу зыпльэгъухэкіэ, сыда апэу узэгупшысэрэр?

— Театральнэ отделениер къызызэІуахыгъэр илъэси 10 ныІэп зэрэхъугъэр. ТиеджапІэ къэзыухыгъэхэм театрэхэм, ансамблэхэм, нэмыкіхэм Іоф ащашіэ. Лъэшэу сарэгушхо пащэу яІэхэр къащытхъухэу, цІыфыгъэу ахэльыр къыхагьэщы зыхъукІэ. ІорэшІэрэ къапымыкІэу Іоф зэрашІэрэм сегьэгушю, пкіэнчьэу езгьэджагъэхэу слъытэрэп.

— Сарыет, сыхьатым еплъызэ юф зышіэрэмэ уащыщэп. Угужъуагъэу унэм бэрэ уехьажьы. Унагъоу узэрысым уисэнэхьаткіэ угурэіуа?

Сарыет мэщхы. Студентэу еджапІэм къычІэхьагъэхэм ахэ-

— СиІофшІэнкІэ унагъом сыrypэlo. Сипшъашъэхэм, сишъхьэ-_гъусэ сыкъызэхамышІыкІыщтыгъэмэ, сшіэрэп сищыіэныгъэ гъэпсыкІзу иІэщтыр зыфэдэн ылъэкІыщтыгъэр.

— Мэшэлахь. Пхъорэльфищ уиІ. Уишъхьэгъусэу Аслъан Пшызэ культурэмкіэ изаслуженнэ юфыші. Театрэм, музыкэм, кинематографием я Къэралыгъо институт Ленинград къыщыуухыгъ. Илъэс 35-рэ хъугъэу уисэнэхьаткіэ юф ошЮ.

— Унагьом рэхьатныгьэ имылъэу сыхьатым уемыплъэу студентмэ уахэтын плъэкІыщтэп. Непэрэ дунаим дэгьоу е дэеу хэлъыр агурыбгъэІон фае.

– Псэ зыпыт зэlукlэгъухэм зэрахэлажьэхэрэм шІуагъэу къафихьырэр ольэгьуба?

Уапэ итым ишІушІагъэ умышІэу сыдэущтэу дунаим гъэхъагъэ щыпшІыщта? Тарихъыр дэгъоу пшІэныр ІофыгъошІу. Титеатрэхэм яспектаклэхэм студентхэр яплъых, артистхэр ашІэх, аюкіэх. Зэльашіэрэ ціыфхэм уагъэгъуазэ. Москва, Санкт-Петербург зэлъашІэрэ артистэу ащыпсэурэр бэ. Ар дэгъу, ау уиреспубликэ щапІугьэхэри пшІэнхэ фае. Классикэм хэхьэгъэ культурэр къэлэ цІыкІумэ адэсхэм нахьышІоу къызэтырагъэнэжьэу къыхэкІы. Мыекъуапи ащ фэдэ къалэхэм ахэсэлъытэ. Щы-Іэныгъэм диштэрэ спектаклэхэр тиартистхэм къагъэлъагъох. Сыгу рихьырэп Островскэм ипьесэхэм атехыгъэ спектаклэхэр загъэуцухэкІэ кушъхьэфачъэхэр сценэм къытыращэхэ зыхъукІэ. Драматургым лъэхъанэу къыІуатэрэр ІупкІэу къэбгъэлъэгъоныр, ымытхыгъэр спектаклэм хэбгъэхьаныр тэрэзыІоп. Джары чІыпІэ театрэхэм классикэр нахь къызэтырагьэнэжьэу зыкІэслъытэрэр.

- Уиюфшіэгъухэм къяпіуаліэ пшіоигьор къытаюба. Узэплъэкыжьмэ сыда плъэгъурэр?

 — Іоф зэдэошІэмэ, зэгурыІоныгъэ уазыфагу илъын фае. Лъытэныгъэ зэфэтэшІы. ЦІыфым еплъыкІзу иІэри къыхэмыгъэщы хъущтэп. КІэлэегъаджэхэм язэгурыІоныгъэ студентхэм алъэгъуным мэхьэнэ ин иІ. Ебгъаджэхэрэр «зэхэмытхъыхэу» «зэхэбгъэпкlэнхэр» сэ бэшlагъэу къы-

СызэплъэкІыжьмэ, кІэлэегъаджэу сиюфшіэн зэрезгьэжьэгьагьэр зэхэугуфыкІыгьэу сэльэгьу. Фэшъхьаф сэнэхьат зестыгъэп, сигьогу сырэкІо.

- Къысфэгъэгъу. Уигьогу тэрэзэу урэкюмэ къэозыгъашІэрэр къытэпюным уфэхьазыра?

— Ебгьэджагьэхэм унагьохэр яІэу, аныбжь хэкІотагьэу уадэжь къакlохэу «тхьауегьэпсэу» къыуа-Іожьыныр сэрыкІэ гушІогьошху. Гъогу тэрэз зэрэтебгъэхьагъэхэр зыдэошІэжьы.

— *КІ*элэегьаджэхэр, нэмыкі ціыф еджагъэхэр бэдзэрым екіужьыгьэхэу, щэфын-щэжьыным пыльхэу тэльэгьүх. Ащ уегъэгумэкІыба?

– ЩыІэныгъэр къин. Ау, сыдэу хъугъэми, кІэлэегъаджэр нахьыпэкІэ нахь агъэлъапІэщтыгъ. ГущыІэу «КІэлэегъаджэр» хьарыф инкІэ къегъэжьагъэу атхыщтыгъ. Псырэ хьалыгъурэ нэмык уимы-Іэми, уилъэгапІэ укъехынэу щытэп. КІэлэегъэджэ сэнэхьатыр хэпхыгъэмэ, узэмыблэжьэу улэжьэн, упсэун фае. ЩыІэныгъэр къызэреlыхыгъэм фэшl кlэлэегъаджэм лъытэныгъэу фашІырэр нахь макІэ хъунэу щытэп. КІэлэегъаджэмрэ кІэлэеджакІомрэ щыІэныгьэм чІыпІэ хэхыгьэ щырямыlэу lофыр узэрэфаем фэдэу лъыкІотэщтэп. КІэлэегъаджэр кіэлэеджакіом тіэкіу теіэтыкіыгъэныр нахь къесэгъэкіу. Лъытэныгъэр ІофшІэкІэшІум къы-

ИІофшіэгъухэм, ригъаджэхэрэм къајуатэрэр

— ЦІыф дэгъу, исэнэхьат хэшІыкІ у фыриІ ригьаджэх эрэм алъигъэІэсын елъэкІы. ЕкІолІэкІэ гъэшІэгъонхэр къегъотых, гупсэфырэп, — къытиІуагъ тиреспубликэ искусствэхэмкІэ иколледж идиректорэу Хьэпэе Замирэ.

Сергей Дубов, студент.

— Актер сэнэхьатым зыфэбгъэсэным фэшI илъэсыбэ ищыкІагъ. ТикІэлэегъаджэу Ацумыжъ Сарыет тыфэраз. Еджэныр къэсыухмэ сисэнэхьаткІэ Іоф сшІэнэу сыфай.

Андрей Савенко, студент.

— ТикІэлэегъаджэ тищыІэныгъэ зэхъок Іыныгъэхэр къыхилъхьагъэх. Искусствэр къытфызэ-Іуихыгъ. Гущы Іэк Іэ къыт эушъыин елъэкІы, гукІэгъу хэлъ. Іоф дэгъухэр цІыфхэм алъыдгъэІэсыным тэ, артистхэм, тыпы-

Виталий Фисенко, студент.

– Колледжым тыщеджэзэ, зэнэкъокъухэм тахэлажьэ, Адыгеим ищытхъу ятэгьаю. Новосибирскэ тызэк юм «Дельфийскэ джэгунхэр» зыфиюрэм тишюныгьэ къыщыдгъэлъэгъуагъ. Искусствэм цІыфыр зэрипІурэр тикІэлэегъаджэ дэгъоу тигъэш агъэу сэлъытэ.

Маргарита Аверьянова, студентк.

— Сисэнэхьат сшІогъэшІэгъон. Шъачэ щык юрэ Олимпиадэ джэгунхэм якультурнэ программэ сыхэлэжьэнэу, Адыгеим ыцІэ дахэкІэ рязгъэІонэу сыфай. ТикІэлэегьаджэу Ацумыжъ Сарыет тызыфигьэсагьэр бэ. Адыгеим иартистхэр дэгъоу тэшІэх. Зыхьэ Заурбый, Нэхэе Тэмар, Кукэнэ Мурат, нэмык артистхэр шэпхъэ лъагэмэ анэсыгъэх, сакІырэплъы.

Полина Черкашина, студентк.

Артист сэнэхьатым сыкІэхьопсы, тикІэлэегьаджэ сыфэраз. Артистыр гукІэ гущыІэн, псэ зыпыт гупшысэхэр цІыфмэ алъигъэ Іэсын фае. Ащ фэдэ епльык Іэхэм Сарыет тафегьасэ.

... Колледжым щыкІогъэ зэхахьэм Ацумыжъ Сарыет фэгъэхьыгъэ гущыІэ фабэхэр къыщаІуагъэх, шІухьафтынхэр къыщыфашІыгъэх, орэдхэр къыщыфаІуа-

Опсэу, Сарыет, Тхьэм бэгъашІэ уешІ, уинасып зыдэплъэгъужьэу ущегъаі.

ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

Сурэтым итхэр: Ацумыжъ Сарыетрэ ригъаджэхэрэмрэ.

Зэхэзыщагъэр ыкІи къыдэзыгъэкІырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыІэр:

385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэрпшъэдэкІыжь зы-

хьырэ секретарыр: 52-16-77. E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-

гъэр: Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ -и стиперышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

OAO-y «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> Пчъагъэр 4000 Индексхэр 52161 52162 Зак. 372

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

> Редактор шъхьаІэр

Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр

МэщлІэкъо Саид

ПшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр НэпшІэкъуй **3ayp**